

(Konec príhodnič.)

Georgom, kajti na to je došlo v Parizu do Pašičevega dogovora glede albanskih mej, tako da more Jugoslavija to zadevo smatrati za rešeno in da ne bo treba, da bi se Zveza narodov še nadalje pečala z njo.

V češkoslovaški zunanji politiki je bil dosežen nov uspeh s sklenitvijo političnega dogovora čsl. republike s Poljsko, katerega del tvorijo prejšnji sklenjeni trgovski in gospodarski pogodbi med obema državama. Dogovor se opira na mirne pogoje in gotovo utrdi mir v Evropi, na mednarodnem forumu pa pridobi nam in Poljakom zaupanje. Dogovor spričuje, kako je kljub še nedavnim diferencam nastalo zblizanje Čehov s Poljaki, kar je velikega pomena in interesa za slovensko idejo. To zblizanje na severu more služiti za vzgled na slovenskem jugu.

Češkopolska pogodba bo predložena v odobrenje narodni skupščini, k prične zopet zasedati 16. t. m. Proračunski odbor je izdelal proračun in poslanska zbornica se bo bavila z njim že v prvi seji. Po izkušnjah dosedanjega življenja našega parlamenta vemo, da trpi na prevelikem naveli resolucij, v katerih posamezne stranke uveljavljajo svojo politično agitacijo in liciacijo. Zato so vladne stranke sklenile, da napravijo tej metodi resolucij konec na ta način, da same ne bodo podajale nikakih resolucij in da bodo glasovale proti podanim.

Ko je izginila nevarnost vojne,

je bila proglašena demobilizacija, ki se je pričela vršiti 10. t. m. Izvrši se postopoma tekom 6 dni, tako da bo 15. t. m. končana. Zraven je izdal prezident republike armadno povelje, v katerem v vselem konstatuje državljansko in vojaško disciplino, ki se je javila pri nastopu. Mobilizacija je pokazala, da je naša armada demokratična, kakor republika, ki jo stvarja s svojo ohrano in se more zanesti na svojo armado, silno po svoji volji in vojni sposobnosti.

Češkoslovaška literatura je utrpela veliko izgubo vsled smrti klasičnega slovaškega pesnika Hviezdoslava, ki je umrl 8. t. m. v Dolnji Kubini v starosti 72 let. Bil je advokat do leta 1899, od tedaj je živel v Dolnji Kubini, literarno delujoč. Lirizem in idealni romantizem sta bila temelja njegovega literarnega delovanja, v katerem se zrcali njegova globoka ljubezen do rodne grude in slovaškega naroda, kateremu je bil buditelj in oznanjevalec češkoslovaške vzajemnosti, ki jo je posvedočil tudi s svojim podpisom na manifestu čeških pisateljev in zanj deloval toliko silnejše od oktobra 1918. S Pavlom Országhom Hviezdoslavom je odšel eden izmed sobojevnikov za našo revolucijo, ki je dočkal izpolnjenje svojega snu o osvoboditvi naroda in spojitvi z bratskim češkim narodom, kateremu pa ni bilo usojeno, da bi vse delo dokončal.

J. K. S.

Narodno gospodarstvo.

— **ng Valutno vprašanje in industrija.** V Curihu se je vršila nedavno konferenca o valutnem vprašanju, katero je sklical zvezni finančni departement. Na tej konferenci so se izjavili bančni strokovnjaki o deviznem problemu in o njega učinkovanju na industrijo. Predlog, stavljen od raznih strani, da naj bi se potem inflacije skušalo znižati visoki kurz švicarskega franka, je bil zavrnjen. Konferenca se je enoglasno izjavila v zmislu sklepov zveznega finančnega departementa, v katerih o inflaciji ni govora. Zvezni svetnik Musy je naprosil bančne strokovnjake, da proučijo vprašanje, ali bi ne mogle banke sporazumno s švicarskim narodno-gospodarskim departementom in finančnim departementom najti sredstev in potov, da se dvigne izvoz na drug način. Konferenca je odklonila zvišanje števila krožnih bankovcev.

— **ng Finančna vest iz Nemčije.** Državna banka bo v kratkem izdala državne bankovce v vrednosti 500 mark, ker se vsled popolne izpremembe razmer splošno težko pogreša bankovce v vrednosti med 100 in 1000.

— **ng Izpodbiranje razvrednotenih valut.** Pod zaglavljem »Izpodbiranje marke v tuzemstvu« opozarja »Berliner Tageblatt«, da preti vsled vedno hujšega propadanja in trajno močnega kolebanja kurza marke boli in bolj nevarnost, da bo tudi v nemškem tuzemstvu kaka stabilnejša valuta izpodrinila nestabilno marko. »Poroča se nam«, tako pravi imenovani list, »da prodaja južno-nemška industrija za judo Mannheim-Waldhof rabljen stroj za 6000 šterlingov na licu mesta. Na prošnjo nekega reflektanta, naj se mu sporoči cena v markah, se mu je odgovorilo, da prodaja trdva z ozirom na današnji nerazjasnjeni položaj ponujeni parni stroj samo za angleške listr. In da žal ne more stati zahteve v nemški valuti. — Ta primer seveda ni edin, dasi je težko presoditi, v koliko je danes kak inozemski novček v nemškem tuzemstvu izpodrinil nemško marko. Nevarnost takega procesa je očitna. Če pojde dalje, potem bo marka sploh doigrala svojo ulogo kot merilo za vrednost in Nemčija pride tudi na novčopolitičnem polju v tujo odvisnost. — Jasnje je, da mora država proti takim pojavom odločno nastopiti. Nobena država ne more in ne

sme trpeti, da se v notranjem prometu prodaja za tujo valuto.

— **ng Nemčija in ruska sladkorna industrija.** Neka nemška finančna skupina je sklenila z lastniki velikih sladkornih tovarn v južni Rusiji dogovor, da jim stavi znatne kredite na razpolago proti temu, da se je tej nemški skupini zagotovila kontrola ruske sladkorne industrije, kakor hitro bodo v Rusiji vzpostavljene normalne razmere za produkcijo. Nemška finančna skupina je ustanovila v to svrhu specialni sindikat ter izdelala pogodbo, katero je podpisalo že več velikih ruskih trgov in ki bo tvorila podlago za vse bodoče dogovore. Od 180 sladkornih tovarn jih je že 56 podpisalo pogodbo. Predvojna produkcija teh 56 sladkornih tovarn je znašala letno 666.000 ton.

— **ng Finančna vest iz Avstrije.** Na občnem zboru Anglobanke je bilo sklenjeno, da se aktivna in pasiva banke prenese na snujočo se angleško bančno družbo. Upravni svet je bil pooblaščen, da dogovori modalitete transakcije z angleško finančno skupino, ki stoji pod vodstvom banke »Bank of England« in londonskega bančnega podjetja Glyn Mills Currie & Comp. — Po poročilu prometnega ministra je proračunati deficit zveznih železnic za leto 1921 na 40 milijard. S 1. decembrom nastopi zvišanje tarif.

— **ng Kupčija s čajem v Indiji.** List »Times« poroča obširno o kritičnem položaju v kupčiji s čajem v Indiji, na Ceylonu in Javi. Producerske ovire (stavke in drugi nemiri), zvišani producerski stroški in razvrednotitev raznih valut so zlasti kvarno učinkovale na trg. Indijska »Tea Association« je že predlagala zmanjšanje produkcije, da bi se na eni strani uravnala tržna cena in producerski stroški in na drugi strani mogle enotno urediti razmere nasajanja, kar bi zopet ugodno učinkovalo na trg. Letos se bo v Indiji, na Ceylonu in Javi pridelalo 80 milijonov funtov čaja manj nego normalno.

— **ng Ležarina v Trstu.** Generalno ravnanje »Lloyda Triestino« je podaljšalo ležarino prosti rok za blago, namenjeno za Levanto, od 4 na 15 dni in za oceanske destinacije od 6 dni na en mesec.

Telefonska in brzojavna poročila.

Latentnost kabinetne krize.

— **Beograd, 17. nov. (Izvirno.)** Kabinetna kriza do danes še ni definitivno odstranjena in pojasnjena. Radikalna struja močna okoli 32 poslancev, odločno vstraja na stališču, da prevzemo vodstvo notranjega ministrstva radikalci. Včeraj ni bil kakor poročajo nekateri listi absolutno noben sestanek g. Ljube Davidoviča z ministrskim predsednikom g. Pašičem. Kakor je izvedel Vaš dopisnik, poseti predsednik demokratske stranke g. Davidovič tekom današnjega dneva g. Pašiča, mu objavi definitivni sklep demokratskega kluba, da demokratje vstrajajo pri svojem stališču glede ministrstva notranjih del. Demokratje uvažujejo ta resort, ker priti nevarnost, da bi radikalci notranje ministristvo uporabili za ojačanje svojih pozicij v nekaterih prečanskih krajih.

— **Beograd, 17. nov. (Izvirno.)** Razmerje med demokrati in radikalci se je tekom včerajšnjega dneva v toliko izpremenilo, da radikalci odločno zahtevajo notranje ministristvo za sebe. Struja 32 radikalnih poslancev je podpisala izjavo, v kateri zahteva od šefa radikalne stranke g. Nikole Pašiča ultimativnim potom: »ali ministristvo notranjih del radikalcem, ali pa odepčitev te struje oz. izstop iz radikalnega kluba.« Pod pritiskom te zahteve je ministrski predsednik v zelo kritičnem položaju. V glavnem se ministrski predsednik upira ter radikalni zahtevi, ker je znano dobro prijateljstvo med Pribičevićem in Pašičem.

— **Beograd, 17. nov. (Izvirno.)** Za včeraj popoldne je bila sklicana seja radikalnega kluba, na katero pa je došlo zelo malo članov. Vršili so se neobvezni razgovori. V radikalnih krogih skušajo glede zahtev po notranjem ministristvu nastopiti pot popuščanja.

Izmenjava čestitk med dr. Benešem in Pašičem.

— **Beograd, 17. nov. (Izvirno.)** Povodom definitivnega zaključka madžarskega vprašanja in detronizacije Habsburgov so bile v zadnjih dneh izmenjane iskrene brzojavke med češkoslov. ministrom dr. Benešem in Nikolom Pašičem. Dr. Beneš je čestital našemu ministrskemu predsedniku:

»V trenutku, ko je nevarnost, preteča centralni Evropi, definitivno odstranjena hitim izraziti Vaši ekselenciji radost in globoko zadovoljstvo, ki jo občuti naša zemlja, znova uznavajoč enodušni polet, s katerim sta bila oba naroda zvezana v brambi skupne solidarnosti. V duhu bratske solidarnosti in s krepko odločenostjo je naša skupna stvar triumfirala in se naše vzajemno razmerje še bolj ojačilo. — Dr. Beneš.

Ministrski predsednik g. Nikola Pašič je g. dr. Benešu takoj odgovoril s tole brzojavko:

— **Beograd, 15. nov. (Izvirno.)** Zadovoljstvo hitim se Vam zahvaliti za bratsko besedo, poslano mi v imenu Vašega zavednega naroda povodom odstranitve nevarnosti, ki je grozila našim miroljubnim narodom v Srednji Evropi, in da izrazim Vaši ekselenciji veliko radost, ki jo občuti naša država videč zopet solidarnost naših dveh narodov in pripravljenost, storiti

vse v obrambo mile svobode in drago plačanih pravic. Naša skupna stvar je triumfirala. Bratski odnosi so postali še izrazitejši in plemeniti pripravljenost naših narodov je največje jamstvo naše bodočnosti. — Pašič.

Albansko opravljanje pred zvezo narodov.

— **Pariz, 17. nov. (Izvirno.)** Naš glavni delegat pri Zvezi narodov za ureditev albanskega vprašanja se je včeraj pričel. Seji naši delegacije še niso prisostvovali. Seja je bila le formalnega značaja. Te kom včerajšnjega dneva so prispele naši delegacije iz Pariza: g. Tiča Popovič, Mate Bosković in iz Berna dr. Milutin Jovanović. Naši delegacije so izročili Zvezi narodov svoje poverilnice.

— **Ženeva, 17. nov. (Izvirno.)** Prva seja Zveze narodov za razpravo o ureditvi albanskega vprašanja se je včeraj pričela. Seji naši delegacije še niso prisostvovali. Seja je bila le formalnega značaja. Te kom včerajšnjega dneva so prispele naši delegacije iz Pariza: g. Tiča Popovič, Mate Bosković in iz Berna dr. Milutin Jovanović. Naši delegacije so izročili Zvezi narodov svoje poverilnice.

Miriditi pred Skadrom.

— **Beograd, 17. nov. (Izvirno.)** Današnji »Beogradski Dnevnik« priobčuje dalje poročilo iz Podgorice o bojih pri Skadru med Miriditi in tiranskimi četami. Kolona miriditskih čet, ki je pri Kakariču prekorajčila reko Drin, se je pri vasi Barbaluša zapletla v boje s četami Bajram Džura, poveljnika skaderske posadke. Miriditi so Džurove čete pobili in vjeli poveljnika Lucu Kolnoka. Pri Skadru trajajo boji med Miriditi in Džurovimi četami. Glavni napad Miriditov na Skader pričakujejo te dni.

— **d Podgorica, 16. nov. (Izvirno.)** Čete so pridle do 8 km jugovzhodno pred Skadrom. Čete Bijam-Cure so bile poslane iz Skadra, da bi branile mesto pred Miriditi, katerim pa niso mogle onemogočiti prehoda preko Drima. Z druge strani prodirajo Miriditi uspešno proti raki Mači, kjer so zbrane tiranske čete.

BUDGET PRO 1922 DOTISKAN.

— **Beograd, 17. nov. (Izvirno.)** Proračun za leto 1922 je bil v Sarajevu dotiskan in odposlan v Beograd. Vlada predloži proračun narodni skupščini 19. t. m. V kratkem bo dotiskan tudi finančni zakon.

ZAVAROVANJE ZASEBNEGA URADNIŠTVA.

— **Beograd, 17. nov. (Izvirno.)** Socijalnopolitična sekcija zakonodajnega odbora je včeraj razpravljala o zavarovanju zasebnega uradništva. Sekcija je načelno sklenila, da se začasna, sedaj le za Slovenijo veljavna naredba o zavarovanju zasebnega uradništva razširi na vso državo. V tem oziru je sekcija sprejela osnovna načela te naredbe. Referent soc. dem. poslanec Divac poroča o uredbi plenemu zakonodajnega odbora.

SPREMEMBA UREDBE O INVALIDIH.

— **Beograd, 17. nov. (Izvirno.)** Socijalnopolitična sekcija zakonodajnega odbora je včeraj tudi razpravljala o spremembi uredbe o invalidih. Invalidom pod 50% nesposobnosti za delo se prizna samo osnovna pokojnina brez draginske doklade. Vdove padlih v starosti pod 40 let, ki so sposobne za delo, dobivajo samo osnovno pokojnino brez draginskih doklad. Družine padlih vojakov dobivajo doklade za otroke, ako plačujejo 30 dinar-

jev neposrednega davka mesečno, a ne kakor do sedaj 50 dinarjev.

MADŽARSKA PRITOŽBA PRI ZVEZI NARODOV.

— **d Budimpešta, 16. nov. (Izvirno.)** Kako poročajo listi, je madžarska vlada poslala zvezi narodov noto, v kateri se pritožuje, da je zveza narodov o priliki zadnjih komplikacij med Madžarsko in sosednjimi državami opustila odredbe, katere bi morale v zmislu določb mirovne pogodbe izdati, da bi preprečila obojestranski nastop proti Madžarski. (Impertinentnost te tožbe je še bolj jasna, če pomislimo, da Madžarska še ni oficijelno sprejela Zveze narodov. Op. ur.)

STAVKE V ITALIJI SE TRAJAJO.

Mussolini odločal mir socialnim demokratom.

— **d Rim, 15. nov. (Izvirno.)** Kako poročajo »Popolo d'Italia«, odgovarja Mussolini mir s socialnimi demokrati, ker so stavkali v Rimu skupno s komunisti. Boji med fašisti in komunisti se nadaljujejo predvsem v Toskani. Na obeh straneh je bilo nekaj mrtvih.

DEMARŠ POLJSKE V MOSKVI GLEDE MIROVNE POGODBE Z RUSIJO.

— **d Varšava, 15. nov. (Izvirno.)** Začasni poljski opravniki poslov v Moskvi Knol je poslal Čičerinu noto glede izvedbe določil riske pogodbe. Ta nota ugotavlja, da je od ratifikacije preteklo že šest mesecev, pa Rusija še ni izpolnila nekih obvez napram Poljski. Poljska vlada mora z obžalovanjem ugotoviti, da sovjetska vlada lojalno še nobene točke te pogodbe ni izpolnila, niti, da je bila podpisana in ratificirana po najvišjih sovjetskih oblasteh. Način sovjetske vlade je metoda neprestane sabotaže. Nota nato navaja posamezne slučaje, kako ruska sovjetska vlada omalovažuje določila pogodbe, kako ne vpoštevajo Poljske in kako do danes ni izvršila niti ene točke pogodbe.

PLEBISCIT V SOPRONJU.

— **Dunaj, 16. nov. (Izvirno.)** Glede načina in izvedbe plebiscita je med avstrijskimi in madžarskimi zastopniki v plebiscitni komisiji dosežen sporazum. Plebiscit bo po sedanjih dispozicijah izvršen koncem nov. Zastopniki antante so podali garancije za strogo izvedbo plebiscita.

BOLGARIJA HOČE ODLOŽITI PLAČILO VONE ODŠKODNINE.

— **Sofija, 16. nov. (Izvirno.)** Z ozirom na zadnji politični ekspoze ministrskega predsednika g. Stambolijskega, da je uvedel diplomatsko akcijo za odložitev plačila vojne odškodnine, bolgarski tisk zelo živahno razpravlja to vprašanje. Forsira se odložitev plačila za dobo treh let.

MOBILIZACIJSKI STROŠKI V ČEŠKOSLOVAŠKI.

— **Praga, 16. nov. (Izvirno.)** Na sročnem socijalnodemokratskem shodu je govoril o razvoju političnega položaja poslanec Bechynj. Med drugim je omenil, da znašajo stroški mobilizacije v Češkoslovaški 900 milijonov čsl. K.

NEMČIJA IN OBROK VOJNE ODŠKODNINE.

— **Berlin, 16. nov. (Izvirno.)** »Lokalanzeiger« objavlja informacijo, da ne bo Nemčija zamogla popolnoma zadostiti plačilu obroka vojne odškodnine. Ima le delne zaloge v kritje plačila.

KONEC SVETOVNE VOJNE.

— **Pariz, 13. nov. (Izvirno.)** Poroča iz Washingtona: Harding bo v uradni proklamaciji razglasil konec svetovnega vojne stanja med Zedinjenimi državami in centralnimi silami.

Ant. Adamič;

Zan.

Dober glas seže v deveto vas; njegov pa je segal še dalje. Čez teden dni so pritrjali po veliki večini vsi: — Izbrani človek. Nekaj posebnega je ta Zan!

Prekašal je svoj sloves, da, preseščal je. Le nekaj vedno nezaupljivih, vase zapetih značajev se ga je otrealo kot vsiljivca; vsem ostalim, moškim in ženskam, se je takoj prikupil. Saj je znal osvajati. Smehljaje je vsledkar pzdvirjal prvi in takoj nagovoril; — ali pa si bil kar nekako moralno prisiljen, da si se oglašal prvi. Osmajlja je s svojo božajočo, sočasnno govorico. Ves pozoren je zrl človeku sočutno v oči, sledil je pazljivo vsaki kretnji; vedno uslužen je svetoval, obžaloval, ustavljal se sredi ceste in stiskal dlan. Ko sta se poslovila, pa ti je bila duša kar razigrana. Iz njegovih sloke, lepe moške postave je izžareval magnetični fluid.

Prešerna, vseobča radost je vriskala v orkestru, razposajenost je sijala iz iskrenih se oči, žarčah li, kadar je Zan vodil četvorcu. Njegov finalni Oglušujoč vik in smeh; preko miz in stolov so skakali, ščepetljive gardedame so zadrevile v puhteli se vrtnice...

Ko so volile dame, je pisal Zan častojansveno kot general. Zvešč,

pentelj, rož in srčkov! — že so mu jih pripenjale na prsi, na ramena, na pleča... Plešalke so se trgale zanj.

Odduškal se je, se nagnil k tenoristu adjunktju Karlu, zamižal je in zakrožil ustni: Otožna, narodna pesem je vtrpetela po dvorani liki plaha ptičica; dvignila se je, poletela je k zvenečim oknom in se proseč vračala na tesnobno prsi... Oči so porosile. Potem pa sta zapela poskočno zdravico! Razjasnila so se resna lica; mahoma so se ljudje oddehnili. Pritisnili so basisti, zažvenketali so kozarci: Živjo!

Zan je prepeval zelo rad. Najrajši je pel doma, ob odprtem oknu in — ob mesečini. Njegova posebnost! Njegov žametni, tresoč se bariton, je preletaval žumeto Savo. Devičice so hitele k oknom, sklanjale so glavo med rožmarin; žene so prikukale na plan in postajale na pragu; moški so dušili oglašujočo se zavist in ji vili vrat...

Čast, komur čast: Zan je slavček! Lahko je ponosen, kar zna tako lepo peti!

Na sploh se o Zanu ni zasmalo ničesar slabega. Edinole približni razvidljivci so trčili o njem, da je — sila domišljav. Pa so bili menda sami ljubimci, ki so se tresli za svoje oboževanje...

Da poseda v gostilni in veseljači? Bog pomagaj; kam pa hoče samec

na deželi? Iz pisarnice v gostilnico, potem domov in spet na delo, potem na jelo. Kdo bi vedno spal!

Kdo bi vedno spal! Je govoril tudi Zan in je prečul vsak teden po eno ali dve noči. Ni popaval obitno, toda večkrat preko mere... Gostilniški vzduh mu je prešel že v meso in kri. Edinole ob mesečini, jasnih nočeh je betajal v svoji sobi in prepeval ob odprtem oknu. To pa smo že omenili.

Selil se je večkrat, tudi brez povoda. Prvotno niso mogli stekniti zanj nobene priprave sobe; onih par položajnih luknjic mu ni prijalo. Gostilničar mu je ponudil za silo svoj salon, in Zan je bil zadovoljen. Naš polničan ča, ko ni bilo ne igar, ne plavov. V en kot so mu postavili posteljo.

Za nekaj tednov se je pritožila postrežkinja gospodarju, da so stenaka, dotalna ogledala vsako jutro, ali vsaj večkrat nekako omeglela, pomazana.

Naveličala sem se že in ne bom jih več ispirala in brisala, se je zamrdala.

Gospodar je zmejeval s glavo; na posteljo, ko ni bilo takih in enakih pritožb na konca, ne kraja, se je odločil, da bo opazoval. In neko noč je, kakaj skozl skrito odprtino, opazil Zanovo početje v salonu...

Drugo jutro ga je prijazen pozdra-

vil in ga z očitajočim glasom nagovoril:

— Vi kolezarite v mojem salonu. Naj bo! V božjem imenu. Prosim pa: Jaz nimam dekle zgolj za to, da bode za vami enačila ogledala; to je zelo zamuden posel. Izvolite si izbrati vsaj eno ogledalo, da bode punca prej gotova... No, no, pa brez zamere.

Zan je nekoliko osupnil, potem pa je krepko stisnil gospodarjevo roko in pritril resno:

— Resno govorite... Tedaj najmanjše ogledalo! Moram se poboljšati. Da ne bi bilo ona zvedava gostilničarjeva žene! Tako so pa že drugo jutro ob zajtrku šepetali dekle in hlapci takole:

Gospod Zan se vozi nekaj časa po kolezu, potem razjaše železnega konja in se vstopi pred zrcalo. A ne samo pred zrclo! On hodi od enega zrcala do drugega, v njih se obdružuje, razprosti roke roki in vzklikuje: »Oj ljubi moj Zan, kako si krasen! Dej, da te poljubim...« Ko se naveličala poljubovanja in obdružovanja, spravi se spat. V postelji se pogovarja, smeje, kolne, tolče samega sebe po glavi, po prsih. Potem zvižga. Naposled sapoje, zagraja in — zaspi...

To je bil nekaj za Zanovo zavidi. Hvale! Zmagoslavno so se krohotali. Zgodilo se je, da je — v Zanovi nena-

vstal visokošolec, ki je zavalil sledečo trditve iz ust: — Zan ja — nenormalen!

Skoro bi se bili sprli: da in ne. Student, medicinec, si je slednjič priboril besedo. Utemeljeval se svojo trditve takole:

— Zan ni, verujte mi, — on ne more biti normalen. Kajti, kadarkoli je ta človek sam s seboj, vedno se kratkocha s samogovori. Če ga zalotijo, trdi ti prav resno in zvisoka, češ, da govori tedaj vsaj en pot s pametnim bitjem. Taki ljudje trdijo venomer, da so najbolj pametni! Pravijo, da zre v pisarnici po četrt, tudi po pol ure nepremično skozi okno z nagubanim čelom in strednjimi očmi. Nenadoma se stresne in udrihne po mizi... Ne čuje te, če ga tedaj pokličeš! Če si se pa dotaknil njegove rame, živigne ti pokonci in te premari s divjimi očmi od pete do temena. Iato hip se pa strese po vsem životu, potegne si z dlanjo preko čela, lica se mu zjani in opraviči se ti kar najljubezniveje: Oprostite, glava me je bolela... Te odredbe, nove postavbe... in... in... Sploh na njegove preživahne krotke! — Prenapeti živci. Verjemite... — Semu mi je prezeval nit obrekovančev prijatelj Karol. Vsi so buškali in smeh.

Pa vse take in enake marnje niso prav nič škodovale Zanovemu slovesu.

(Dalje prih.)

Washingtonska konferenca.

ITALIJA PROTI BALKANSKIM DRŽAVAM.

— Pariz, 17. novembra. (Izv.) Listi priobčujojo obširna poročila o italijansko-francoskem sporazumu glede dolgotrajne edine vojnne miromarice in razmerja med obema državama na Sredozemskem morju. Italija skuša na washingtonski konferenci doseči v razorožitvenem vprašanju največje ugodnosti.

Italijanci in francoski strokovnjaki izdelujejo načrt, da se volno brodovje obeh držav more preje povečati, nego zmanjšati. Italijanski strokovnjaki poudarjajo stališče, da mora Italija imeti enako močno brodovje, kakor Francija, ali pa vsaj v razmerju 8 : 10. Kot argumente za to svoje stališče navajajo Italijani: 1. Italijanska obala je dolga 100 milj, vsled česar je v obrambo potrebno močno brodovje. 2. Italija šteje ravnotoliko prebivalstva, kakor Francija. 3. Italija mora uvažati ves premog in eno tretjino živeža. Skerbeli mora torej z močno vojno mornarico za varstvo pomorske trgovine.

Italija skuša na washingtonski konferenci doseči s Francijo pod vsakimi pogoji in na vsak način popoln sporazum glede vojnne mornarice, ker hoče biti v položaju, da se ubrani vsakega napada.

Italija bo na konferenci dalje zahtevala razoroženje Poljske in vseh balkanskih držav. Zadnje zahtevo stavi, da se izogne vsaki usodni komplikaciji.

ITALIJA ZAHTeva ZNIZANJE FRANCOSKEGA BRODOVJA V SREDZEMSKEM MORJU.

— d Pariz, 15. nov. Kakor poroča washingtonski poročevalec lista »Intransigence«, se zahtevala Italija na washingtonski konferenci znižanje števila francoskih vojnih ladij zato, ker se boji, da bi francoske brodovje sicer dobilo pretežen vpliv na Sredozemskem morju. Francoski delegati bodo najbrž dosegli ne glede na francoske male in brze ladje razmerje osem proti šest med francoskim in italijanskim brodovjem, pri čemer pa bo ostelo vprašanje podmorskih čolnov nedotaknjeno.

PRVI UGOVOR JAPONSKE.
— d New-York, 15. nov. (Brezlično) Po poročilu iz Washingtona so izjavili člani japonskega odposlanstva: Japonska meni, da njen delež pri tonazi vojnih ladij po ameriškem predlogu ni do-

volj velik. Izrazili so nado, da bo odsek izvedencev umel njih zahtevo.

JAPONSKA PROTI HUGHESOVIM PREDLOGOM.

— d London, 15. nov. »Times« poroča iz Tokija od 14. t. m.: Japonski mornariški urad je brzojavno poslal protipredloge glede razorožitvenega vprašanja japonski delegaciji v Washingtonu. V teh protipredlogih se trdi, da predlogi državnega tajnika Hughesa Japonsko zapostavljajo. Razen tega prosi Japonska, da se ji šteje velikih bojnih ladij zviša od 10 na 12. Kakor poroča »Daily Mail« iz Tokija, zatrjuje list »Niši-Simpun«, da so predlogi državnega tajnika Hughesa popolnoma nesprejemljivi, in da so pravični le ameriški zahtevam.

ODGODITEV PLENARNIH SEJ KONFERENCE.

— London, 17. novembra. (Izv.) Po vesteh iz Washingtona je bila plenarna seja razorožitvene konference odgoda za 10 dni, da morejo strokovnjaki in posamezni odskci proučiti ameriški pomorski razorožitveni program M. Hughesa. Program Amerike sloni na sledečih točkah: 1. Ustavitelj gradnje vojnih ladij vseh tipov in edinic. 2. Izločitev gotovih edinic starejšega tipa. 3. Vodstvo statistike o pomorskih silah veselj. 1. Določitev tonaze vojnega brodovja za posamezne zainteresirane države. Kot maksimum tonaze določa Hughes 500.000 ton Združenim državam, 500.000 ton Angliji in 300.000 ton Japonski. Glede Italije in Francije predlagajo Zedinjene države ohranitev sedanjega položaja obeh držav.

RAZOROŽEVANJE NA KOPNEM.

— Pariz, 16. novembra. Listi dobivajo iz Washingtona poročila, da hoče Italija dati iniciativo za razoroževanje na kopnem. Briand se je mučil dalje časa na sedežu italijanske delegacije v tozadevnem posvetovanju. Poljska hoče imeti baje vojaštva 230.000 mož. Italija šteje sedaj vojaštva 280.000 pa je pripravljena to število znižati primerno prebivalstvu. Francija želi, da obdrži pod orožjem 357.000 mož, toliko, kolikor jih ima koncem 1921. Od teh je 300.000 pod orožjem v notranjosti države.

Politične vesti.

— Avdičence. Iz Beograda javljajo, da je včeraj Nj. Vel. kralj Aleksander sprejel v daljši avdijski najpreje ministrskega predsednika g. Nikola Pašića in pozneje ministra notranjih del g. Svetozarja Pribičevića. Kralju sta poročala dva ministra o tekočih političnih in državnih zadevah.

— Tako govori Stipa Radić. V »Obzorju« je priobčil Stjepan Radić članek »Državna avtoriteta, narodna volja in svobodno politično mišljenje«. V tem članku čitamo med drugim: »Hrvatski kmetje so enobitni v tem, da si sme in more vsa javna bremena, zlasti pa vse davke in vse vojne obveze nalagati edino narod sam po svojem narodnem zastopništvu. To prepričanje javno kaže hrvatsko kmetijsko ljudstvo in ga tudi v dejanju izpoveduje, istočasno pa vzdržuje najvzorniji mir in red in prevzema tudi pred oblastmi jamstvo, da bo ta mir in red vzdržal. Hrvatsko kmetijsko ljudstvo nastopa v rešnici kot pravi suveren v svoji domovini, kar je tudi v rešnici... P. svetovni vojni se je zavzel narod pokori samo sebi, to je samo taki vladi, katero sam postavlja in jo odpušča.« — Tako govori Stipa Radić danes. Pred vojno in med vojno pa se je Radić valjal v prahu in blatu pred avstrijsko-madžarsko vlado in ji pel navdušene himne habsburskim krvolokom! Propalica!

— Osnovna načela. »Primorske Novine« pišejo med drugim: Opozicijsko časopisje priobčuje z škodoljivimi veseljem vesti o vladni krizi, dočim časopisje vladnih strank bojazljivo demantira te vesti in dokazuje, da je sedanja koalicijska vlada močna. Jugoslovenske vladne krize so prave specialitete in niso prav nič okrepile našega položaja na zunaj, pa tudi ne na znotraj. Vse naše stranke, ki koreninijo v predvojni dobi, imajo pogreško, da so se v spremenjenih razmerah preveč zagrebele v predvojni mentalitet in da so preveč navezane na predvojne osebnosti, v katerih odločujoče predvojne simpatije in antipatije. Naše politične stranke se ne delijo po principih, ampak po tradicijah. Istih sredstev, ki se jih poslužuje ena skupina v opoziciji proti drugi, se poslužuje druga proti prvi takoj ko je v vladi. Dejstvo je, da so danes v demokratski stranki vsi oni, ki so bili nekdanji pristaši srbsko-hrvatske koalicijske ali pristaši srbskih opozicijskih strank. V radikalni stranki oni, ki so v njenih voditeljih Pašiću, Protiću i. dr. gledali inkarnacijo srbstva, bodočega jugoslovenstva. Ta tradicija deluje dalje in škoduje našemu socialnemu in političnemu življenju, ker vodi do absurdnega dejstva, da stranke, med katerimi je aktivno delovanje v vladi izbrisalo vse razlike, iščejo vse možnosti, kako bi mogla ena drugo napasti... Nato govori članek o delovanju obeh strank z ozirom na jugoslovenstvo in demokracijo in priha do zaključka, da je sedanja vladna grupacija vključ vsem negativnim stranem in današnjim razmeram v parlamentu vendarle edina, ki imponira a

svojo močjo, ki ima vsaj nekaj izkušnje in ki je vsaj toliko homogena, da noče na ljubo kratkim demagoškimi uspehom zakerati ono, kar mora biti sveto: edinstvo naroda in države... Naj pride kriza, ako nas bo n. j. n. nova vlada vodila dalje sigurneje in boljše. Naj padejo oni, ki so zastarali in naj pridejo mlajši, sposobnejši. ki bodo v hitrejšem tempu uredili kaos, ki se imenuje SHS. Nazaj ne smemo niti za korak. Tradicionalisti, separatisti in reaktivarci ne smejo nikdar več vreči na kocko ono, kar je izvršeno. Integralno jugoslovenstvo in demokracizem v vseh panogah in v vseh smerih, to so osnovna načela, brez katerih se ne more naprej. Naiboljša je ona grupacija, ki ima največ sposobnosti in smisla, da to izvrši, a najsposobnejše so one osebnosti, ki morejo to izvršiti v svojem področju — brez ozira, odkod prihajajo.

— Sodna razprava proti atentatorjem. Preiskava o atentatu na kralja v Beogradu bo ta dni definitivno končana. Mestni sodnik bo od 180 oseb, ki se nahajajo v zaporu, tožil 80 oseb, glede katerih obstoji največ in najzanesljivejši dokazov. Sodna razprava se bo pričela za mesec dni.

— Romunskomadžarska propaganda. Beogradska »Politika« poroča iz Vrha, da so pri romun. prebivalstvu na našem ozemlju izsledili nekaj preglasov, v katerih se pozivlje prebivalstvu, naj se s silo upre naredbam naših oblasti, v katerih je baje odrejeno, naj se prične s posrbovanjem prebivalstva. Isto se priporoča tudi Madžarom. Sodiijo, da vodijo to akcijo romunska nacionalistična društva in društvo probujajočih se Madžarov.

— Za ureditev versko-političnih vprašanj. Iz Beograda poročajo, da se je v ministrstvu za vere osnovala posebna komisija, ki bo razpravljala o rešitvi versko-političnih vprašanj v naši kraljevini, predvsem o pravnem položaju vseh v ustavi priznanih veroizpovedanj napram državi, ureditev interkonfesijskih odnosov in o materijalnem vprašanju sveceništva vseh priznanih veroizpovedanj. Komisijo, ki sestoji iz štirih in ožje komisije, tvorijo zastopniki vseh veroizpovedanj. V širši komisiji so: dr. Anton Akšamović škof v Diakovu, dr. A. Ruspić, vseučiliški prof. v Zagrebu, Ferdinand Čekal, kanonik v Ljubljani in Karl Cankar, nadškof, tajnik v Sarajevu. Za pravoslavne: mitropolit Varnava in temišvarski škof dr. G. Letić kot zastopnika arhijereškega sabora, Dimitrij Ržić kot zastopnik patriarha ter protijerej Rad. Marković in jerej Milan Stefanović kot zastopnika sveceniškega združenja. Za muslimane: reisuľulema za Bosno in Hercegovino Hadži Mehmed Dželaludin Čavšević, Mehmed Zeki, vrhovni muftija v Beogradu, Sahib Korkut, narodni poslanec. Alija Kadilć in Salih Pašić iz Sarajeva. Za evangeľike: Adam Vereš, predsednik upravnega odbora evangeľijske cerkve, Adolf Wagner, senior v Novem Vrbasu kot zastopnika avguburske konfesijske in Pa-

vel Schneider, kan senior kot zastopnik helvetske konfesijske. Za Zido: dr. Izak Alkalad, glavni rabin, Ig. Sohlau, rabin v Beogradu. V ožji komisiji so: dr. Vojta Marinković, kot zastopnik ministrstva za vero, dr. Čeda Mitrović, vseučiliški profesor v Beogradu, dr. Jovan Radović, vseučiliški profesor v Beogradu, Fehim Kurbegović, narodni poslanec, Milan Vostović, načelnik v finančnem ministrstvu, in dr. Rado Kušej, vseučiliški profesor v Ljubljani.

— Pismo iz Hamborna (Nemčija). Prejeli smo obširno pismo iz vrst našega delavstva v Hambornu. Iz pisma pomembno nastopno: Med tukajšnjimi Slovenci je mnogo zapeljancev, ki črtijo zaradi sovražne propagande brate Srbe v domovini. Dobijo se celo taki, ki pravijo, da bi bilo boljšo, ako bi prišli val pod Italijo. To govore ljudja, ki prejemajo iz domovine »Slovenca« in »Domoljuba«. Kar nas je poštenih in zavednih Jugoslovenov, so vsi čudimo, kako norejo črni listi tako hujskati proti državi, ki je sedaj naša skupna domovina. Tu v Nemčiji bi oblasti vkljub veliki svobodi ne dopustile takega protidržavnega pisanja. Društveno življenje pri nas ni posebno razveseljivo, ker naši ljudje vlečejo vsak na svojo stran. Tu je še vedno društvo »O. A. T. Knappensverein Barbaras«, ki šteje okoli 120 članov, med katerimi je nad sto Slovencev in menda le pet avstrijskih Nemcev. Na zborovanjih se govori nemški, čeprav so izvoljeni odborniki Slovenci. Nočem se hvaliti, toda resnico moram povedati: najslabši med tukajšnjimi izseljenici gotovo nismo Primorci, ki smo tudi v daljni tujini zavedni Slovenci in ljubimo svojo svobodno domovino. — Draginja je vsak dan večja, ker kupujejo trgovci iz Belgije in Holandske kar v masah. Podpravljam vse mariborske Sokole in Sokolice ter vse Primorci.

— Bolgarski Macedonci o umoru ministra Dimitrova. Glasilo revolucionarne macedonske organizacije »Avtonomna makedonija« priobčuje izjavo, v kateri se pridružuje bolgarski javnosti zaradi podlega umora vojnega ministra Dimitrova in ostalih štirih polnomoma neodolnih žrtve ter z ogorčenjem zavrača aluzije, da so to storili Macedonci!

— Volitev predsedništva bolgarskega narodnega sabora. Iz Sofije poročajo, da je bil za predsednika narodnega sabora izvoljen iz 98 glasov Nedelko Atanasov, bivši prometni minister, za podpredsednika pa Mirkov in Malev. Vsi trije člani poljedelske organizacije. Opozicija ni glasovala. Komunisti so predali listke z napisom: Švela ruska federativna republika! — Diplomatski jezik. Belgijska akademija je sprejela resolucijo, ki izraža željo, naj bi ostala francoščina še nadalje diplomatski jezik. — Milite izgnano. Po vsej Italiji se je vršila celo vrsto dni proslava v spomin znezanega vojaka. Z »neznanim vojakom« se počestijo vsi, ki so padli za domovino. Italijanski državniški naznaki ob vsaki priliki, da je vojna rokoslavila 500.000 italijanskih sinov. Zelo prisrčna je bila proslava povsodi, zlasti v središčih in v glavnem v Rimu, kjer sta proslavila »neznane vojaka« tudi kralj in kraljica z vsemi svojimi strankami se je družila okoli »nepoznanega vojaka«, enotno je bilo italijansko srce na jugu in severu države. Proslava je velikega političnega pomena. Prevečala jo je državna misel, ki je znova navezala naše italijanski narod vseh struj. Tako v Italiji. V paradah so Italijani pač mojstri.

Iz naše kraljevine.

— Narodni poslanci ne morejo biti odgovorni uredniki. Za novi tiskovni zakon je že pripravljen ves material. Po novem zakonu ne bodo smeli narodni poslanci s svojo imuniteto šteti kot odgovorni uredniki listov.

— Protestni shod vseučiliške mladine. Iz Beograda 17. t. m. javljajo: Beogradska akademska omladina je priredila včeraj velik protestni shod, katerega so se udeležili tudi delegatje zagrebške in ljubljanske univerze. Shod je razpravljal predvsem o materijalnem položaju akademske mladine in protestiral proti temu, da ministrstvo prosvete ne izplačuje redno in točno podporo oziroma štipendij. Sprejeta je bila resolucija glede izplačila štipendij.

— Predsednik viš. deželne sodišča v Dalmaciji. Za predsednika viš. dež. sodišča za Dalmacijo v Splitu je imenovan dr. Evgenij Majhner, dosedaj načelnik v ministrstvu pravde.

— Parnik »Beograd«. Parobrodno društvo »Dalmacija« bo dalo novozgrajenemu parniku v Trstu ime »Beograd«. Parnik se je pričel graditi še pred vojno.

— Ladje z imeni neodrešenih kraljev. Ob priliki prve obletnice rapalske pogodbe so v Splitu prekrstili tri ladje na imena »Lastovo«, »Gorica« in »Zadar«. Istočasno so pričeli nabirati deleže za nabavo ladje, ki bo nosila ime »Istria«.

— Železniška katastrofa. Beograd, 17. novembra. (Izv.) Na progi Beograd-Niš je bila včeraj velika železniška katastrofa. Podrobnosti še niso znane. Trčila sta dva vlaka. Mrtvih in ranjenih je več oseb.

Spominajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Kultura.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI.

Drama:

Četrtek, 17. novembra: Revizor. Izven. Petek, 18. novembra: Komedija zmešnjav. D.

Opera:

Četrtek, 17. novembra: Carmen. Petek, 18. novembra: Zaprto.

— Slike z naše rivijere. Pod tem naslovom je izšla lična knjižica, ki vsebuje vtise in spomine s potovanja v našo Dalmacijo, »kjer ne rastejo samo rožiči in pomaranče, palme in limone, ampak se goji tudi čisto jugoslovenstvo«. Knjižica je tiskana na lepem papirju ter stane samo 3 dinarje. Dobiva se v »Narodni knjižarni« v Ljubljani in drugod.

— Dr. Fr. Plešič, Vežbenica hrvatskosrbskega jezika za srednje in njim slične šole. Zažela Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1921. Strani 287. Cena mehko vezani knjigi Din. 18.50, po pošti 1 din. več. Končno smo dobili veliko in temeljito učno knjigo za srbohrvaščino. Dr. Plešičeva knjiga pa ni samo slovnica, marveč tudi vežbenica. Sestavljena je prav praktično in proglodno. Ne navaja samo pravil, ampak na vsako pravilo tudi veliko število vaj in nalog. Poleg tiskanih cirilskih tekstov ji je pridejana tudi cela vrsta pisanih in sicer v različni pisavi. Na ta način se najlažje vadimo v pismeni cirilici. Knjiga to izvrstno služila tudi samoukom, Slovincem. Podaja vse razlike med srb. hrvaščino in slovenščino. Kar je Slovincem bolj tuje, je obdelano obširneje. Samo o naglasu je poudarjeno 20 strani. Knjiga obsega vse, česar se more človek naučiti sam. Učenju pa mora slediti še živa govorica. Naroda se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 34. Knjigo toplo priporočamo.

— Mušičeve gosli. G. Mušič je dobil to le pismo: Naznanjam Vam, da sem pri zadnjem koncertu 6. t. m. na Dunaju igral na Vaše gosli op. št. 8 — v mali dvorani »Musikvereine«. — In sicer v popolno zadovoljstvo, z uspehom. Gosli so izbrane v vsakem oziru, z lahko odgovarjalo, njih ton je čist, prožen in zenačen v vseh legah na vseh starih strunah. Morem Vam čestitati k tako dobro uspelemu instrumentu in Vam odkrito želim še takih uspehov in še več. Z odličnim spoštovanjem udani J. K. Sancin, član češkoslovaškega godalnega kvarteta.

— Češki filmi. Češi imajo že nekaj let svoje filme. Zdaj so začeli prirejati filme tudi iz češkega leposlovja. Te dni je imel »Bio Svetozor« film po Macharjevemu romanu v stihih »Magdalena«, ki je preveden tudi v slovenščino. »Prager Tagblatt« poroča, da je film jako lep in efekten. K filmu je zložil Karel Weiss, znani operni kompozist. Lepo godbo. Prve predstave so se udeležili predsednik Masaryk, min. predsednik Beneš s soprogom, Machar z obitelji i. dr. Pred predstavo je mozel Masaryk videti samega sebe kot jezdeca in sprehajalca, a Machar je videl na platnu svojo lastno biografijo. Ravateljstvu »Lloyd filma« je predsednik Masaryk izrekel svoje priznanje za dovršene slike. Tedi v Ljubljani bi bilo želeli, da dobimo češke filme. Zdaj nas krmijo večinoma s starimi, raztrganimi filmi nemških tvornic. Slovenskih filmov, z edino izjemo »Ane Karenine« v Ljubljani ne vidimo. Zadnji čas je, da stonlo posestniki naših kinov v zvezo s češkim Lloyd-Filmom v Pragi, kjer dobe za Slovence resnično zanimive in koristne filme.

— »Nova Evropa« br. 10 ima to-le vsebino: Staleži in inteligence (L.) Povodom našeg, o američkom udelnjenju (B. Lazarević) — Slom nacionalizma (M. Kostrenčić) — Jedan lažan apokal (B. M. Vukičević) — Politički pregled: Patološka politika (Dr. I. Herceg) — Pismo »Novoj Evropi«: Pismo iz Rima: »Pozorište iznenadjenja« (An.) — Knjige i listovi: »Omladinska i današnja Vojvodina« — »Nacionalizam« (R. Tagore).

— Komorni večer Zikovega kvarteta na Dunaju. Po svoji turneji na Čehoslovaškem je nastopil v nedeljo 6. t. m. pri razprodani dvorani »Musikvereinsaal« Zikov kvartet (Rih. Zika, Sancin, Černy, Lad. Zika) ter žel od razvaljenega dunajskega občinstva obilo priznanja. Radovednost slušalcev je bila velika, toda umetniška dovršenost izvajanja Beethovnovga C-mol kvarteta je daleč presegala vsa pričakovanja. Kaj čuda, da so si pridobili naziv »Beethovnovi igralci«. Kromu večera je tvoril natežji Smetanov kvartet »Iz mojega življenja«, kateremu so podali pravo slovensko dušo in temperament. Sledil je še Mozartov B-dur kvartet v vsej finisti lepega Mozartovega rokoko stila. S tem koncertom, v katerem so se pokazali mojstri umevanja resnosti Beethovnovih, temperamentnosti Smetanovih in fines Mozartovih skladb, so si pridobili naši mladi umetniki največjih simpatij, kar je pričalo burno aplavdiranje in nebroj čestitk. Od vodstva »Simphonie« so bili takoj povabljeni za nov koncert, ki naj bi se vršil v najkrajšem času. Ponosni smemo biti na naše umetnike, ki so dosegli še s svojim prvim nastopom tak uspeh. Kakor doznavamo, namerava napraviti turnejo tudi po Jugoslaviji z otvoritvijo v Ljubljani. Pričakujemo, da z zanimanje v domovini ne bo zaostalo za onim, katerega je pokazalo občinstvo velikega dunajskega mesta še nepoznamim umetnikom. Dunaj, 7. nov. 1921. F. Stiplovšek.

Solstvo.

— Obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani ogrožene. Zaradi vedno naraščajočih stroškov in premahnega kritja proračuna so obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani resno ogrožene. Mestna občina je šla s svojo podpora do skrajnosti. Gotovo je, da se tudi te šole poddržijo, toda do 1. decembra t. l. ko se imajo otvoriti znova, je poddrževanje nemogoče. Toda šole so za razvoj naše obrti in industrije neobhodno potrebne, ker potrebujemo izobraženega narasčaja. Subvencije države in raznih interesovanih faktorjev pa so premajhne za nadaljno vzdrževanje pouka. Kako pokriti primankljaj, ki znaša po proračunu okoli 195.000 K? V to svrhu je za snošč sklical župan dr. Perič anketo, ki so se v velikem številu udeležili zastopniki obrtnih zadrug, denarnih zavodov, industrijskih podjetij, Trzovske in obrtniške zbornice, obč. sveta, šol. odbora in šolskih vodstev. Po obširni debati se je sklenilo, da se povabijo denarni zavodi in industrijska zveza, naj se izjavijo, koliko bi mogle največ prispevati za obrtne nadaljevalne šole ter se nato skliče ožja anketa.

— Premestitev učiteljstva v Prekmurje. Pred dobrim mesecem je naš višji šol. svet odredil, da se pošlje iz Slovenije 10 učiteljev odn. učitelje v Prekmurje, v zamenjavo pa bi prišlo k nam ravno toliko učiteljev (ic) iz Prekmurja, ter je naročil po o. dr. šol. svetih prijave učnih oseb ki bi hotele oditi tja. Kakor čujemo, se jih je pa zgledilo le — troje.

— Peti letnik na učiteljsku. Iz učiteljskih krogov nam pišejo: V zadnji nedeljski številki »Slov. Narod« se berejo iz »roditeljskih krogov« poslani ugovori zoper uvedbo petega letnika na učiteljskih. Argumenti, navedeni tam proti pod 1.), 3.) in 4.) se dajo strniti v enega samega in ta bi bil: šolanje v dosedanjem obsegu za ljudskošolskega učitelja popolnoma zadošča, kakor to dokazujejo uspehi na ljudskih šolah. Argument, naveden pod 2.), pravi, da bi podaljšanje študija na učiteljskih spravilo starša kandidatorv v gromotne neprilike, ker bi le-ti prišli vno leto kasneje do kruha. Proti prvemu razlogu moramo navesti to, kar velja za vsak stan, namreč da človek ni nikdar dosti učen. Zlasti velja to za učitelje, kakor vem iz lastne izkušnje. Čim globlje in širše je njegovo znanje, tem bolj more vršiti svojo vzvišeno dolžnost, v šoli kot učitelj malih, izven šole kot učitelj odraslih. Njegovo delovanje se ne bmejuje na deco, marveč se razteza tudi na odraslo mladino in sploh na vse one, ki si želijo od njega pouka. Tako se njegov delokrog lahko razširi na najrazličnejše stvari. Bolj pa ko bo sam podkovan prišel iz pripravnice, lažje in tudi raje se bo potem še sam vzviljal v nova snovi. Moramo torej le želeli, da se peto leto kar najhitreje uvede. Zlasti dobro bo to za one kandidate in kandidantke, ki iz zgolj praktičnih vzrokov prihajajo v učiteljski stan. Za to je pristilna globlja izobrazba neobhodno potrebna. Ti se po končanih naukih kaj malo poslužujejo dobrih knjig, kakor misli nedeljski pisec. Vsaj sklepati se mora to po pre mnogih onih učencih, ki prihajajo v srednjo šolo. Kar najodločneje pa se je treba upreti zoper drugi argument, ki se navaja proti petemu letniku, to je argument kruha. Učiteljski stan se ne sme smatrati kot pribežališča onih, ki se ne zaželi kruha. Učiteljestvo je eminentne važnosti ne samo v kulturnem ampak tudi v državotvornem smislu. Ono ima nalogo, dati naši prihodnji generaciji to, kar ji je treba, da stopi v uspešno tekmo z drugimi kulturnimi narodi. Ono ima nalogo, prepričati našo mladino z duhom jugoslovenstva, z duhom jedinstva in nam vzgojiti rod, prost spon preteklosti, ki težijo nas in nas razdvajajo. Le oni, ki se popolnoma zaveda teh nalog in čuti v sebi dovolj sile, da jih vrši, ki pa nosi v srcu tudi gorko ljubezen do mladine, ima pravico posvetiti se učiteljskemu poklicu. On se ne bo plašil petega letnika, marveč ga bo pozdravljal z radostjo in bo vladil hvaležni, da mu nudi priliko, pripraviti se kar najbolje za svoj lepi cilj. Komur je pa samo za — kruh, ta pa sploh ni za učitelja; tak človek naj pusti učiteljski stan lepo pri miru in naj gre tja, kjer ni treba — idealov.

— Skrajšanje božičnih in velikonočnih počitnic. Pri višjem šolskem svetu se, kakor čujemo, razmišlja o tem, da bi se razne medletne šolske počitnice, zlasti pa božične in velikonočne, skrajšale na najpotrebnejše število prostih dni, da se s tem pridobi več učnih dni in odpravi — potratna časa.

— Znižane vožnje dilakom. Zagrebška »Rieč« poroča iz Beograda, da je minister za promet odobril dilakom vseh srednjih šol in učencem ljudskih šol 75% popust na železnica in ladjah. Dijaki, ki prosijo za ta popust, morajo predložiti šolske legitimacije s fotografijami.

— Z Jesenic. Ljudska šola je umrla v nedeljski izro: Pred vaškim znamenjem. Čisti dobiček je za nahavo šolskih potrebščin. Na splošno željo se umrtizirati ponovi v nedeljo popoldne ob 15. Na svidenje, prijatelji mladine in šole!

Zbirajte znamke
za
Jugoslovensko Matice!

Dneone vesti.

V Ljubljani, 17. novembra 1921.

— **Zajahali so zopet konja naši klerikalci.** Za tega konja jim služi vprašanje ujedinenja našega naroda z Bolgari. Načelno proti temu ujedinenju ni v naši državi nihče; nasprotno, vsi državniki in politiki so prepričani, da pride čas za to ujedinenje tako gotovo, kakor je došla doba združitve Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno državo. Toda vse ob svojem času! Za enkrat so razmere še takšne, da je greh in zločin na državi, ako se načne nje. Problem se danes ni dozorel v toliko, da bi se ga lahko rešilo brez — škoda za našo državo. Prele se mora izvršiti naravni proces, ki bo s časovnim balzomom odstranil vsa nesporazumjenja med srbskim delom našega naroda in Bolgari ter jih medsebojno zbližal tako, da bodo Bolgari lahko brez vsakega odpora na srbski strani vstopili v našo državno zajednico. To uvidevajo vsi pametni in trezni politiki. Zato delujejo za zbližanje, nečjejo pa tega vprašanja forsirati. Seve klerikalcev ne vodijo pri tej kampanji stvarni motivi. Kaj njim država, kaj narodni interesi! Strankarski interes je za vse prvi in najvišji zakon! Zato bi pod vsakim pogojem in za vsako ceno že sedaj radi imeli v državni zajednici Bolgare. Ne morda zaradi velikih simpatij in ljubezni do Bolgarov, ne radi tega, ker bi se s priklopljenim Bolgarske mednarodni položaj naše kraljevine okrepil in ojačil, marveč zgolj iz docela samopaznih motivov. Takole kalkulirajo: V kraljevini SHS je položaj srbskega dela našega naroda sedaj tako čvrst in jak, da proti njegovi volji absolutno ni mogoče izliti tiste avtonomije, ki si jo klerikalci tako žele. Ako pa bi se Jugoslavija danes združila z Bolgarijo, bi se to moglo zgoditi samo na principu federalizma ali najširše avtonomije. Federalizem ali avtonomija bi torej bila adut. A kar bi se dalo Bolgarom, bi se ne moglo odrekati Hrvatom in Slovencev. Tako bi prišli naši klerikalci do avtonomije in zopet bi zagospodarili v Sloveniji, kakor nekoč v tistih lenih prešlih časih, ko je na Kranjskem neomejeno vedril in oblačil vojvoda Šusteršič. Lepe so te kalkulacije, toda prepričani smo, da se ne izpolnijo preje, dokler naravni razvoj ne pripravi in ne ustvari vseh potrebnih predpogojev za ujedinenje vseh plemen od Soče do Marice. No, do tega časa je še daleč in nadejamo se, da bodo takrat, ko bo postalo aktualno to ujedinenje, spadal klerikalci pri nas med — fosilije.

— **Z naše univerze.** Na tehniški fakulteti naše univerze je imenovan za rednega profesorja železarstva ing. Josip Humel.

— **Bogastvo brez denarja.** V predvčerajšnjem članku je po neljubi škarski pomoti izostal odstavek, v kojem opozarjam vlado z ozirom na dragotno, da so sedaj v njenih rokah vse zavornice proti draginski povodnji, da naroči zakonodajnemu odboru nujno izdelavo sledečih najpotrebnejših zakonov: 1. bančni zakon; 2. borzni zakon; 3. čekovni zakon; 4. založni (depot) zakon. Z orožjem teh zakonov nastopi uprava in sodstvo brezobzirno proti krivonosnim divjim lovcem, ki smatrajo Jugoslavijo za prosto lovišče in jugoslovanske konzumente za brezpravno divjačino. Kakor da je s pravitom nastopilo ekonomično exlestancie, kakor da se je Jugoslavija izpremenila v Judoslavijo, tako predzno in nesramno so se pri nas razmnožile spekulativne judovske banke, organi brezvestne arbitraže med Dunajem in Zagrebom. Nevarno je, da se razširi preko naše blagoslovilne zemlje požrešna invazija semitskih kobolic iz Rusije, kjer so do suhe korenine ogrožene že zadnje bilke. Ali že se dviga železna roka, da stre milikovalce zlatega teleta. Jugoslovanski državnik pozna le tri politične dogme: prvič državo, drugič državo, tretjič in zadnjič državo! — Ljubljana, 16. novembra 1921. Dr. Niko Zupančič.

— **Težko je obolel, kakor nam poročajo, podpredsednik deželnega sodišča g. Regally.**

— **Akademski dom naprednih dijakov.** Pišejo nam: Včerajšnja vest »Slovenskega Naroda«, da se arena Narodnega doma preurejuje za dijaško menzo, ni točna. Zgradba, ki se pripravlja na vrtu poleg Narodnega doma, ni namenjena menzi, temveč bo Akademski dom naprednih dijakov, kjer bodo imela napredna akad. in srednješolska društva svoje društvene prostore.

— **Promocija.** Na zagrebškem vsučilišču je bil promoviran za doktorja prava g. Rikard Faninger, odvetniški koncipijent v Mariboru.

— **Poročili se je na Viču narednik Dravske div. oblasti Joško Rožanc** iz Cerknice z gđ. Milko Plavec iz Rožne doline pri Ljubljani.

— **Narodni dom v Mariboru.** Restavracijo v »Narodnem domu« je prevzela ga. Ježeva iz Ljubljane. Nadejati se je, da bo sedaj »Narodni dom« zopet postal središče družabnega življenja v Mariboru.

— **Smrtina kosa.** V deželni bolnici v Ljubljani je umrl strojevodja južne železnice g. Anton Bergant. Pred osmimi dnevi je padel z vlaka in se poškodoval. Pogreb bo v petek ob 4. popoldne na pokopališču v Dravljah. — V št. Vidu pri Prevoju je umrla ga. Klarč Tavčar, rojena Koznik, soproga davčnega upravitelja na Brdu, v kraljevini je bila pa državna go-

zdarju ga. Marjeta Goslar roj. Bratina. Blag jim bodi spomin!

— **Podivjana mladina.** »Jugoslovanska Matica« je mladini priredila lepa predavanja s akroptičnimi slikami ter vabila tudi občinstvo. Ker me je zanimalo, sem spremljal tja svoja otroka. Unionova dvorana je bila natlačena do zadnjega kotička. Ko je izaradi projekcij slik bila dvorana zatemnena, pa se je dvignil velik krik in šunder. Vse opominjanje ni nič izdalo: bilo je kričanje in rovanje, da je predavatelj, g. dr. I. Lah, moral večkrat prenehati in da se skoro nič ni razumelo predavanja. Dečki in dekleta (zvečina ljudskošolska mladina) so se vedli skandalozno. Nekdo je celo iz galerije pljuval v parter! In pri izhodu bilo je tako grdo prerivanje in pretiskanje, da je čudež, da se ni zgodila nobena nesreča. Ali je bila mladina brez nadzorstva? Če je bila brez nadzorstva, je to zločno grajati. Pripomnim naj splošno, da Unionova dvorana vendar kaže zelo velike nedostatke, ki so vsaj deloma morda lahko odpravljivi. Izhočev je mnogo premalo; garderobe so najbolj nerodno nameščene, zato nastaja vedno gnječa, ki lahko vade do katastrofe. Poleg tega ima občinstvo to nesposobno navado, da se nastavlja pri vходу (ali izhodu) ter s tem omejuje pasajo. Pri vsaki prireditvi bi morala policija dirigirati nekaj svojih organov, ki bi v dostojni, a energični meri vzdrževali red. Istotako bi moralo biti par gasilcev navzven. To je drugod po vseh gledališčih in koncertnih lokalih zakazano. Tudi pri nas veljajo isti varnostni oziri, in bolje je preprečiti nesrečo, nego malomarno čakati, da se zgodi in potem šele prijeti z remeduro.

— **Cene kruha.** Na snočni seji občinskega sodišča so bile doocene te-le cene kruha: beli (90 dkg) 16 K, črni (90 dkg) 10 K in rženi 12 K. Zemlje (5 dkg) 1 K.

— **Maksimiranje krušnih cen.** Prejeli smo: V zadnjem času so občinska sodišča za pobijanje draginje pričela z ureditvijo krušne cene, ki je po vsji Sloveniji različna. Enotna krušna cena bi bil velik praktičen uspeh v korist konsumentov. Občinska sodišča pa bi morala tudi na drug način pomagati pri pobijanju draginje. Kakor čujemo, nameravajo peki podražiti kruh, kar se je zvišala cena pri moki. To bi bilo neupravičeno. Vsek, ki kupuje kruh, se lahko prepriča, da ima »štruca« najmanj 15 dkg manj nego bi morala imeti. To je dejstvo. Priporočamo vlasti ljubljanskemu občinskemu sodišču, naj stavi posebno nadzorovalno komisijo. Ta komisija bi morala natanko ugotoviti, koliko se porabi moka, drož, soli, olja, drva, plače delavstva, sploh vse stroške z davki vred in na podlagi natančnega rezultata bi moglo potem občinsko sodišče z mirno vestjo maksimirati krušno ceno, ki se nikakor ne sme zvišati.

— **Zajčji protestant v vladni palači.** Zajčji rod se čuti letos bolj kakor kdaj prej ogrožen v svoji eksistenci. Številne čete lovcov so dan za dnevom na pohodu po gozdih in livadah v ljubljanski okolici; puške pokajo, da je joj in kar uide zajčjega zaroda neizprosni svinčniki, ga zajamejo krda levskega pomagavca — psov. Ker je danes moderno, da se protestira, ako se kdorkoli čuti v svoji eksistenci ogroženega, so protekli teden tudi zajci v ljubljanski okolici sklicali protestni shod na Mirju, da se posvetujejo o korakih, ki bi jim zagotovili to boro življenje. In sklenili so soglasno poslati svojega voditelja, starega, izkušenega zajca, naravnost na deželno vlado. Gospod zajčji veljak se je seveda uklonil sklepu skupščine ter takoj nameril svoje skoke naravnost proti vladni palači. Prišel je do velikih vrat. Za hip je obstal in smuk skozi vežo: kar nepričakovan je hotel naravnost k gospodu pokrajinskemu namestniku. Toda v njegovo nesrečo ga je opazilo oko postave, ki budno straži ob vratih. Kakor je predpisan, je oko postavilo takoj potegnilo brčko sabljico ter se spustilo v divji dir za predzrimim nepoklicancem. Že je mislil zajčji protestant smukniti na levo v prvo nadstropje, kar se je pojavila pred njim nova nevarnost v osebi šoferja. Nastal je kritičen trenutek. Zaman se je zajčji delegat postavil na zadnje noge ter z miganjem ušes dajal razumeti, da je kot delegat in emisar zajčje skupščine sakrosanten. Barbari ga niso hoteli razumeti. Razvila se je krvava borba. Dlaka je frčala po ozračju, no tih pa je tekla vroča kri. In končno se je zgodilo, kar se je moralo zgoditi: v neenakom boju je podlegel zajčji junak. Še nekaj hipov in o smrtni borbi je pričala samo še puhta kri, ki je orosila pesek na dvorišču. Tako je končala tragedija odposlanca in poblaščenca zajčje skupščine na Mirju. Pravijo sicer, da ima vsaka stvar svoj začetek in konec, ta afera pa ima ob koncu še svoj začetek. Lastnik lova na Mirju, v katerega področje spada na tako tragičen način padli zajčji — heroj, namreč namerava zahtevati primerno zadoščenje za kruti poboj zajčjega parlamentarca.

— **Mladi prašički in purani** — na staro obleko. Na ljubljanski trg so pripeljali te dni seljaki iz Hrvaške in Slavonije nekaj mladih saklanih prašičkov in več puranov ter jih prodajali za staro obleko. Samo po sebi se razume, da so blago kmalu razpekali le pri puranih so bili kupci nepokoliki nezakupni, ker so pred dnevi čitali o puranški kugi.

— **Kam izginejo jajca?** Na ljubljanskem trgu vlada v zadnjem času veliko pomanjkanje jajc, valed česar tudi ceno rapidno narašča. Kam izginejo jajca? To zagotetko nam pojasni sledeči slučaj. Na glavnem kolodvoru je ranez zalotil detektiv pred odhodom mariborskega vlaka ženo železniškega uslužbenca Marijo Gajšar. Prijel jo je ravno, ko se je lepo vsedla v vlak, da bi odpeljala proti Mariboru, potem od tam najbrže v Avstrijo 206 jajc. Policijski organ ji je jaca zaplenil, ker nima obrtno pravice za prodajo jajc.

— **Kje povsod krađejo!** V mrtvašnici javne bolnice je bila medicincu I. M. ukradena iz telovnika listnica s 400 kronami denarja. Sumijo tri osebe, ki so bile tedaj v bližini zaposlene.

— **Beg iz zaporov.** Iz zaporov jetnišnice deželnega sodišča v Ljubljani je pred dnevi pobegnil Janez Kranjc, zelo svobodno ljubeč človek, kajti imel je prestatl samo šesttedenski strogi zapor.

— **Krivicoprisežnik.** Dramatični odsek poverjenstva splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot za Ljubljano in okolico vprizora na splošno željo ponovno L. Anzenruberjevo narodno igro »Krivicoprisežnik« in sicer v nedeljo, dne 20. t. m. ob pol 8. zvečer v Ljudskem domu v Ljubljani. Tako bo omogočeno udeležiti se predstave tudi tistim, ki niso dobili vstopnic k prvi uprizoritvi. Tovarišje invalide, volne vdove, kakor tudi invalidom naklonjeno občinstvo vabimo, da se v čim obilnejšem številu udeleže naše prireditve. Vstopnice se dobe v predprodaji v trafikah g. Severjeve v Selemburgovi ulici ter g. Koželja na Sv. Petra cesti 95 in pri blagajni na dan predstave od pol 7. zvečer dalje.

Pomagajmo našim dijakom v Brnu!

»Slovenska dijaška zadruga v Brnu« ima namen omogočiti z gnotne strani študij slovenskim dijakom na visokih šolah v Brnu. V to svrhu je dobivala preteklo leto potrebna sredstva od pokrajinske vlade za Slovenijo (od tehniško - visokošolskih fondov, poverjenstva za uk in bogocastie, poverjenstva za kmetijstvo in odseka za prehrano); razen tega pa je prispevala vsa slovenska javnost z dobrovoljnimi doneski. Z navedenimi je zadruga zagotovila v preteklem letu študij revnim dijakom, s čemur je pa tudi izbrala svoja sredstva. V velikih poštinihah je pa prevzela vso akcijo za podporo dijaštvu v inozemstvu v svoje roke centralna vlada v Beogradu, s čemer je bil deloma odvzet zadržki nedejlov. Klub temu pa so člani zadruga nabirali dobrovoljne prispevke in zbrali na ta način 8000 KČ. Ker centralna vlada še ni rešila prošnji za štipendije, je vse naše dijaštvo v Brnu na račun omenjenih podnor zadolženo in prišlo s tem v najobupnejši položaj. To krizo pa je še povečal rapidni pad naše valute in s tem povzročil, da bo vse naše dijaštvo v najkrajšem času moralo zapustiti Brno, ako ne pride takojšnja pomoč. S tem je pa bili v prvi vrsti prizadeti dijaki, ki so po večini kot borci za narodno svobodo že izgubili poleg cele vrste študijskih let, deloma tudi svoje zdravje in ki ne morejo dovršiti svojih študij v domovini.

»Slovenska dijaška zadruga v Brnu« se obrača z obupnim klicem na vso slovensko javnost in prosi vse, ki ne želi pogina našega inteligenčnega naraščaja, da prispevajo v najobilnejši meri in kolikor mogoče hitro. Vse naklonjene vsote naj se blagovoljno poslati »Slovenski dijaški zadrugi v Brnu« na pošto čekovni račun 20140 v Ljubljani.

Slovensko dijaštvo v Brnu je v obupnem položaju, edina rešitev mu je hitra pomoč!

Prosimo vse slovenske časopise, da ponatisnejo ta oklic na javnost. V Brnu, 9. novembra 1921. Odbor.

Zdravstvo.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Tedenski zdravstveni izkaz za dobo od 6. do 12. t. m. izkazuje sledeče zdravstveno stanje v Ljubljani: novorojenih 26, umrlih 16, od teh domačinov 9, tujecev 7, v zavodih 9. — Smrtni vzroki: jetika 3, griza 1, možganska kap 3, srčna hiba 1, drugi vzroki 6, smrtne poškodbe 1. — Naznanih je 22, življe bolezni: škrlatinka 1, griza 2. — Svarilo. V tork dopoldne sem se peljal s cestno železnico proti Vodmatu. Pri gimnaziji vstopi ženska, noče večjega otroka, vsega ovitega, v naročju in prične pripovedovati sopotnicam, da je bila v otroški bolnici, da pa tam dekleta, ki ima škrlatinko, nečejo spregjeti, temveč so jo napotili v javno bolnico, da se tako brezuspešno vozi sem in tja itd. Velika nemarnost je, da se pošiljajo taki bolniki s tramvajem od jedne bolnice do druge, namesto da se avizira nalašč v te pamene sluščei voz, katerega ima mestni fizikat na raspolago. Na cestni železnici pride v gneti mnogo ljudi, tudi otroci, z bolnikom v dotiku in kar je škrlatinka zelo infekcijsna bolezen, se samo ta dvojna vožnja lahko povzroči precejšno številu novih obolenj. Ako se taki dogodki ponavljajo, ni čuda, da se infekcijske bolezni hitro širijo. Opozorjam zdravnike, da skrbje za prevoz bolnikov po sanitetnem vozu (samo opozorilo sorodnikov še ne zadostuje), elasti za tobišne organe, da ne odpuščajo, kakor v tem slučaju, bolnikov brez vsega, temveč uradno poskrbe za prevoz v drugo bolnico, kakor to zahtevajo predpisi in oziri na javno zdravje. Dr. F. G.

Na novejša poročila.

BLOKADA PROTI JUGOSLAVIJI?

— d Dunaj, 16. nov. Dunajski korespondenčni urad poroča brezščno iz Pariza: Pod predsedstvom belgijskega poslanika se je danes 1(5. tm.) sestal svet Zveze narodov, da ugotovi, ali bi se mogla zoper Jugoslavijo radi tega, ker ni izpraznila Albanije, uvesti blokada, kakor to predvideva člen 16. pravilnika Zveze narodov.

— **Beograd, 16. nov. (Izvirno)** K blokadi Jugoslavije je izvedel Vaš dopisnik, da je Zveza narodov napačno informirana o položaju v Albaniji. Gre za kraje severne Albanije, kjer nikdar ni bila naša vojska in kjer se sedaj vrše boji med Miriditi in tiranskimi četami.

NAŠA VLADA SPREJME SODBO ZVEZE NARODOV

— **Pariz, 17. nov. (Izvir.)** Po informacijah diplomatskih krogov je Zveza narodov v Zenevi prejela iz Beograda od g. Nikole Pašiča brzojavno obvestilo, da beogradska vlada sprejme razsodbo Zveze narodov v vprašanju ureditve albanških mej.

JUGOSLAVIJA NE PRIZNAVA NOVIH ALBANSKIH MEJ.

— **Pariz, 16. nov. »Petit Journal«** poroča iz Beograda, da jugoslovenska vlada ne priznava novih albanških mej in kratkoma lo odklanja sklep veleposlaniške konference. Zavezniki dobe odgovor, da Jugoslavija ne sprejme nikake odločitve, sklenjene brez njenih zastopnikov. Vsa jugoslovenska javnost soglašja s tem.

ČEŠKOSLOVAŠKI POSLANIK PRI PAŠIČU. — ZANIMANJE ČEŠKOSLOVAŠKE ZA ALBANŠKO VPRAŠANJE.

— **Beograd, 17. nov. (Izvirno.)** Včeraj je posetil ministrskega predsednika g. Nikolo Pašiča češkosl. poslanik na našem dvoru g. Kalina G. Pašič je poslanika obvestil o stanju vprašanja glede ureditve albanških mej. Češkosl. republika z zanimanjem zasleduje razvoj albanškega vprašanja.

— **Beograd, 17. nov. (Izvirno.)** Francoski poslanik g. Charles Simons je včeraj posetil min. preds. g. Nikolo Pašiča. Pašič je poslanika informiral o naših zahtevah napram Albaniji in o razmerju kraljevstva SHS do albanške vlade.

POKLONITEV ČEŠKOSLOVAŠKE VOJSKE NAŠEMU KRALJU.

— **Beograd, 17. nov. (Izvirno.)** Včeraj ob 16. je Nj. Vel. kralj Aleksander sprejel v avdienci delegata češkoslovaške vojske, podpolkovnika Frant Melicharia, ki je izročil kralju poklonitveno izjavo oficirskega kora češkoslovaške pešpolka št. 48 (jugoslovanski) hkratu s kipom Ikare (Delo kiparja Sturce). Podpolkovnik Melichar je obenem izročil Nj. Vel. kralju knjigo češkoslovaškega dobrovoljca v naši vojski, g. Čermaka z naslovom: »Vernost za vernost!« V tej knjigi opisuje g. Čermak vse boje in borbe, ki so jih vojevali naši bratje Srbi za osvobojenje in ujedinenje. Nj. Vel. kralj Aleksander se je iskreno zahvalil podpolkovniku Melicharju in je čestital češkoslovaški republiki na njenem napredku in brzi konsolidaciji.

SKLICANJE ITAL. PARLAMENTA.

— **Rim, 16. nov. Parlament** je sklican na dan 24. t. m.

POROTNA RAZPRAVA RADI DOGODKOV V LABINJSKIH RUDOKOPIH.

— **Pula, 16. nov. Danes se je pričela porotna razprava radi doznanih godkov v rudokopih na Labinjščini meseca marca t. l. Obtožencev je 52. Dne 2. marca so proglasili rudarji štrajk v znak protesta proti fašistovskemu nasilju v Trstu, kjer je bila zažgana delavska zbornica. Pa ni ostalo pri štrajku, marveč so delavci zasedli ves rudnik. Bili so spori z oblastjo in spopadi z vojaštvom. V obtožbi so navedene razna nasilstva. Razprava utegne trajati precej dolgo.**

KDO NAJ VZDRŽUJE HABS-BURGOVCE?

— **Beograd, 17. novembra. (Izvir.)** Po vesteh iz Pariza je Karel Habsburg s Cito na angleški ladji »Cardiff« dospel na otok Madeira. Velešile razpravljajo o vprašanju vzdrževalne Habsburgov. »Havas« objavlja, da je poslaniška konferenca v Parizu določila vsoto vzdrževalnine za Karla Habsburga in njegovo obitelj, kakor tudi pogoje, po katerih bodo te stroške plačevala nasledstvena država. (?) Zadnji pasus Habsburgovega poročila

je zanimiv, ker skušajo stroške vzdrževalnine za Habsburge naprtiti nasledstvenim državam. Madžarska se že upira, čeprav je ona edina provzročiteljica velike gospodarske krize zaradi Karlovih avantur.

— d Gibraltar, 16. novembra. Angleška križarka »Cardiff« z razkraljem Karlom in razkraljico Cito je včeraj dospela semkaj in je po prejemu zalog takoj odplula proti Madeiri.

— **Pariz, 17. novembra. (Izvir.)** V pristanišču Funchal je včeraj dopoldne pristala angleška križarka »Cardiff« s Karlom Habsburgom in Cito na krovu.

Borze.

— **Zagreb, 17. novembra. (Izvir.)** Predborza. Devize: Curih 53.—, —, Pariz 21.25, 21.75, London —, —, 1170.—, Berlin 115.—, 115.50, Dunaj 5.—, 5.15, Praga 308.—, 310, Italija 12.10, 12.25, New York —, —, 283.—.

— **Beograd, 16. nov. Valuta:** dolarji 66, lire 278, leji 31.85, marke 35, levi 34.55, čsl. krone 74. Devize: Rim 290, Zeneva 1270, Pariz 510, Praga 76.60, Berlin 28.40, Dunaj 1.26, Bukarešt 47.50, Sofija 42.

— **Curih, 16. nov. Devize:** Berlin 2.05, Holandija 183.50, New York 529, London 21.01, Pariz 98.87, Milan 22, Praga 5.50, Budimpešta 0.50, Zagreb 1.90, Bukarešta 3.50, Varšava 0.15, Dunaj 0.17, avstrijske krone 0.12.

— **Trst, 16. nov. Zagreb, 8.40, Pariz 175.—, Curih 452.10.**

— **Praga, 16. nov. Zagreb** 33.875, Berlin 36.50, Curih 17.95, Milan 3.89.

— **Pariz, 16. nov. Praga** 13.81, Milan 54.93, London 52.75, Curih 261.50.

— **Budimpešta, 16. nov. Zagreb** 352.—, Praga 1045.—, Curih 187.—.

— **Dunaj, 16. nov. Pariz** 415.—, Curih 1.085.—, London 22.500.—, Berlin 2.250.—, Zagreb 2.050.—, Praga 6.150.—, Milan 238.—, N. York 5.800.—.

— **Dunaj, 16. nov. Tečaj dunajske efektne borze:** Julisud 8.700.—, Credit 6.460.—, Zlivo 24.300.—, Apline 29.050.—, Kranjska industrijska družba 29.300.—, Škoda 35.100.—, Trboveljska 14.720.—.

Raznoferosi.

• **Ameriške ženske nočejo biti debele.** V Newyorku in drugod v Ameriki se širi močna propaganda proti debelim ženskam. Posebni odbori bodo delili velike nagrade onim ženskam, ki bodo shujšale v določenem času. V samem Newyorku se je pričelo »hujšati« nad 60 žensk, ki so tehtale 120—200 suntuov. V enem tednu shujšajo za 4 funte.

• **Ameriške knjižnice v Evropi.** »Deutsche Verlegerzeitung« poroča o delovanju ameriških knjižnic v opustošenih krajih Francije, Belgije in Italije. Američani so ustanovili v teh krajih veliko število knjižnic za otroke. Središče tega ameriškega delovanja je v Soissonsu. Američani so postavili lične barake, kjer dobivajo otroci knjige in poslušajo pravljice.

• **Ekstravaganca bivšega cesarja Karla.** »Matine« priobčuje zanimivo sliko iz Karlovega življenja, ki pričajo o njegovem nestalnem značaju. Madžarski politiki so mu naravnost povedali, da Madžarska zaradi njega noče riskirati napada male antanta, toda Karel je raj uobagal vzgojiteljico svojih otrok, ki jo je naročila Cita v Budimpešti. Ta ženska mu je pravila, da govorijo v Budimpešti vsi hišniki o svojem kralju! Tudi ni hotel verovati v možnost jugoslovanske in češkoslovaške mobilizacije, ker so mu to zatrdili kavarniški stratezi. Ko so mu rekli, da je antanta proti njemu, je odgovoril: potem pa prekinem svoje odnose z antanto! Ko je bilo že vse izgubljeno, je še vedno veroval neki ameriški bolniški strežnici, ki mu je trdila, da je antanta na njegovi strani. Visoka duhovščina ga je prepričala, da je on izvoljenec božji, ki se mora boriti proti boljševizmu. Zato se je morala vršiti služba božja med vojnjo na železnici. Karel in Cita sta klečala med tračnicami in molila skupno z vojniki. Ker veruje v božjo poslanstvo, zato se ne more odreči svojim vladarskim pravicam: Strite z mano, kar hočete, toda jaz nimam pravice, odločevati o svoji dinastiji! Niti madžarski primas kardinal Czernoch ga ni mogel več prepovoriti.

• **Bivša avstro-ogrška prestolonaslednikova žena, princesa Stefanija,** zdaj grofica Lonyay in njen mož grof Elemar Lonyay sta dobila licenco za kino! In sicer kar do smrti.

• **Jubilej litografije.** Dne 6. t. m. je minilo 150 let, odkar se je gledališkemu igralcu Petru Senefelderju v Pragi narodil sin Alojz Senefelder in ki je nato dobil angažma v Monakovem: tam je sin Alojz obiskoval juridične nauke ter se pečal z dramatikom. Napisal je nekaj igrice: ker pa je bil tisk drag, je izumil litografijo. Bilo je to leta 1797. A že l. 1809. je izumil litografijo barvnega tona in barvotiska. Izumitelj je umrl l. 1834., ko je bil kamenotisk razširjen že po vsem kulturnem svetu. Praški litografi so izdali za ta jubilej krasen album z reprodukcijami razne tehnike.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** v Ljubljani je poslala podružnica sv. C. in M. v Ormožu K 472.—, ki jih je nabrala družba mesto venca na krsto ge. Ivanki dr. Žižekovi. Omenjeni znesek je naša urava oddala dne 9. nov. C. M. dr. in ga izkazala med darili v štev. 256 Sl. Naroda.

Gospodarske vesti.

Začasni zakon o državnih troških in takсах.

(Izvajanja referenta Hudovernika na notarskem shodu.)

Druga novotarija, s katero se ne moremo nikakor spriznati, je, da se morajo pristojbine takoj in naprej plačati, ne glede na to, da je odmera utemeljena ali ne, in da odslej odmerjajo davčni uradi sami pristojbine in sicer za sedaj samo od kupnih pogodb. Odmerjanje pristojbin ni lahka stvar, za to je treba tudi izobrazbe in strokovnega študija, tedaj kvalificiranih uradnikov. Kdor hoče pravilno odmerjati pristojbine, mora imeti pogodbeno pravo o. d. z. v malem mazincu, da bo vedel, kako in iz katerega stališča bo sodil pravni posel, od katerega mu je odmerjati pristojbino.

Vsa čast davčnim uradnikom. Ne kraticim jim za časti in ne omalovražujem jih ako trdim, da jim manjka za ta posel tudi izobrazbe in strokovnih študij in strokovna kvalifikacija. Brez teh ni mogoče izvrševati posel pristojbinskega uradnika.

Kaj bi n. pr. danes porekel svet, če bi se sodstvo poverilo pisarniškim uradnikom, sodniki pa bi opravljali posle pisarniških uradnikov.

Pristojbinske zadeve so semtertje zamotane in zavozljane, da jih komaj razvozlja rutiniran finančni uradnik. In take zadeve naj sedaj presodijo sodniki in finančno pravno neizobražene osebe? Kako se postopa pri odmeri pristojbin, naj služi nastopni zgled iz najnovejše prakse:

Pisarna prijavi kupno pogodbo, s katero so se mimo nepremičnine prodajale tudi pravice, cenjene na 10.000 K. Davčni uradnik je hotel odmeriti pristojbino od teh pravic po 5%, če tudi spadajo med nepremičnine in bi se morala pristojbina od njih odmeriti po 1%. Možno ne štejem v greh, če je pravice štel med nepremičnine, od kod če to tudi znati. Dogovorila sta se končno zastopnik in uradnik, da gresta k pristojbinomernemu oddelku prašat, kako se naj odmeri pristojbina. Tam seveda se je reklo, da je pristojbina od pravic odmeriti po 1% in ne 5%. V tem slučaju bi stranka plačala 400 K preveč pristojbine. Taki slučaj se bodo brezdomno množili in facit bo nezadovoljnost, zabavljanje in godrnjanje, katero gotovo ne bo v prilog državnemu ugledu.

Zato nazaj k pristojbinomernim uradnikom, kateri naj se nadalje odmerjajo kot edini strokovno izobraženi faktorji pristojbine.

Pristojbino se mora, kakor samo ob sebi umevno, plačati tedaj, kadar so odmerjene, nikakor se pa v pretežni večini slučajev ne morelo odmeriti takol, ko je vendar treba preje presoditi pravni slučaj na vse strani.

V drugo pa velja še vedno načelo, da so uradi zaradi strank in ne stranke zaradi uradov. Prašam pa, kako pride notar ali njegov uradnik od tega, da bo moral v davčnem uradu čakati uro ali pa še več, predno se mu odmeri pristojbina. Pristojbina naj se odmeri, stranki dostavi plačilni nalog in bašta. Nazaj tedaj k plačilnim nalogom, da stranka ve, zakaj se ji je pristojbina in na kateri podlagi se je odmerila. Po novi naredbi so finančna oblastva od poslovanja odmerjena in rešitve pritožb popolnoma izločena. Zakaj, ne vem, gotovo pa ne v korist strankam, katere se hočejo pritožiti, in ne v prilog državi. Še huše pa je določilo, da se ne moreš, če ti ni všeč odmera pristojbin, več pritožiti po § 78 pristojbinskega zakona, pač pa moreš edinole in končno zahtevati pri generalni direkciji posrednih davkov v Beogradu povračilo eventualnega preplačila.

Izključeno so tedaj vse umesne instance, kar jako obžalujem. V taci slučajih, ko gre včasih za velike svote, katere mora plačati posameznik, pa ima samo eno in zadnjo instanco. Kako bo to izgledalo, sem radoveden. Reklo se mi je pa, da pri generalni direkciji posrednih davkov ne posluje sedaj niti eden slovenski v pristojbinih izločeni konceptni uradnik. Kako se bodo pri generalni direkciji reševale take pritožbe in v katerem času se bodo rešile, to bi bilo zanimivo dognati. Če se pa ta zahteva na površje že ugodno reši, dobis plačano pristojbino, katere se je neutemeljeno predpisala vrnjeno pa brez obresti, vsaj tako si tolačimo § 126 odst. 9 pravilnika, kateri pravi, da v tem primeru sodnik ni upravičen zahtevati obresti od takse.

To je največja krivica. Po državljanskem zakonu je vsakdo upravičen zahtevati povračilo tega, kar je po krivem plačal. Da dobis nepravilno zaračunano takso povrnilo, mora napraviti prošnjo na generalno direkcijo, čakati na svoj denar, končno pa še obresti izgubi!

Dovolite mi, da vam navedem sledeči slučaj iz prakse. V nekem plačilnem nalogu glede odmere prisrskarine se je stranka odmerila prisrskarina s zneskom 79.476 K 7 v. Ta plačilni nalog se je pregledal v moji pisarni in se je po pregledu dognalo, da se je v istega uradnika računsko pomota, vsled katere se je stranki predpisala pristojbina pomotoma za 14.536 K 95 v preveč.

V tem slučaju, ko gre le za zelo računsko pomoto, bi človek sodil, da se bo ta računsko pomota na kratko popravila. To se z ozirom na ostra določila novega zakona ni zgodilo, pač pa je morala stranka vložiti prošnjo na površje, katere se mi vsaj v tem slučaju ne zdi potrebna. Zaradi računsko pomote, ki se more pripetiti vsacemu, in zaradi katere na očitno ničesar dotičnemu uradniku, je morala stranka vložiti prošnjo na površje, katere ji je povzročila nepotrebne stroške, končno bo pa tudi bogve kedaj, dobila povrnjeno preveč plačano pristojbino brez obresti, katere znašalo samo za eno leto po 5% 727 K.

Uradi so tedaj v takem eklatantnem slučaju bile vezane roke, če noče ogroziti svoje eksistence. To je velika krivica! Vzemimo pa še sledeči primer. Notar se je pri kolekovanju zmotil, ter pobotniško kolekoval pomotoma namesto s kolekom za 1 dinar s kolekom za 40 dinarjev. Notar hoče imeti povračilo tega preveč plačanega koleka. Take prošnje je doslej reševala prva instanca (pristojbinski oddelki finančnega okrajnega glavarstva). Te enostavne zadeve ne sme sedaj rešiti nobena druga

instanca kakor generalno ravnanje po srednjih davkov v Beogradu, to menda zagotavlja, ker je zadeva silno komplicirana. Po členu 23 začasnega zakona mora pa rešiti vse pristojbinske pritožbe edino le generalno ravnanje, izločene so tedaj vse vse sedalne medinstance.

(Dalje prihajajo.)

Promet z devizami in valutami.

Uredba sprejeta v zakonodajnem odboru.

— Beograd, 15. novembra. Osmo sejo zakonodajnega odbora je otvoril predsednik Miša Trifunović ob 10.15 predpoludne. Po končanih formalnostih je odbor razpravljal o poročilu o ureditvi finančnega ministrstva.

Prva uredba: sklepi ekonomsko-finančnega komiteja o takсах za sečiranje in zdravniških potrdilih za zdravnike, ki so jih sodišča določila za sodne eksperte, se je izročila tretji sekciji, da jo pregleda in stavi predlog.

Akt, ki vsebuje odredbe finančnega ministra, s katerim se finančnim oblastvom dajejo instrukcije, kako naj se postopa z valutami in devizami, se vrne finančnemu ministru, ker nima značaja zakona.

Sledila je uredba o prometu z devizami in valutami, za katero predlaga odsek, da se ukine, mesto nje pa da se sklene nastopna:

§ 1. Ministrski svet se pooblašča, da regulira promet z devizami in valutami s svojim odlokom.

§ 2. Vse uredbe o devizah in valutah, izdane do 29. junija, se razveljavijo.

§ 3. Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko se objavi.

Ad § 1. je nastala daljša debata in se je na koncu sprejela stilizacija, ki jo je predlagal g. Laza Marković in ki jo slove: Finančni minister se pooblašča, da z odobrenjem ministrskega sveta z naredbo regulira promet z devizami in valutami. Ta uredba se je sprejela definitivno.

ODPRAVA SOFIJSKE BORZE.

— Sofia, 16. nov. (Izvir.) Z ozirom na dejstvo, da so v Sofiji borzne in finančne spekulacije zadobile velikanski razmah, proučava finančno ministrstvo nert zakona o popolni odpravi sofijske borze, operacije prevzame potem načrtu bačni sindikat. Na ta način namenjajo omejiti borzne spekulacije.

— Mesecni živinski sejm v Ljubljani. Na včerajšnji mesečni živinski sejm je bilo pripeljanih 272 konj, 133 volov, 70 krav, 20 telet in 37 mladih prašičkov. Kupčija ni bila živahna. Za izvoz ni bilo zanimanja. Cene volov: I. vrsta 20—24 K pro kg žive teže, II. vrsta 17—19 K, III. vrsta 12—14 K, teleta 12—14 K.

— Izplačilo 20% priznanje. Na plenarni seji zakonodajnega odbora dne 16. t. m. je bila tudi razprava o izplačevanju 20% priznanje. Namestnik finančnega ministra dr. Krizman

je izjavil, da se je likvidacija teh 20% priznanje že pričela in je sklenjeno, da se zneski do 1000 K izplačajo v gotovini, višje svote pa se pretvorijo v državne bonse s 3% obrestmi. Ker so niso dospeli ministrstvu finane vsi podatki, se likvidacija teh priznanj še ni mogla povsod izvršiti.

— Nagrade davčnim uradnikom. V zakonodajnem odboru je bila v seji 16. t. m. razprava o nagradah davčnim uradnikom za iztirjavanje davkov. Debata je bila zelo živahna in obširna. Po stari uredbi se je plačala nagrada oim davčnim uradnikom, pri katerih se je plačalo več kot 10% predpisane davka. V zakonodajnem odboru je prišlo do kompromisnega predloga, da naj ta naredba velja samo še do 1. januarja l. 1924. Nagrada naj znaša: a) 1% pri vplačilu 60—70% davka, b) 2% pri vplačilu 80—90% in c) 3% pri vplačilu 90—100% davka. Na predlog posl. dr. Zerjave se je predlag še enkrat vrnil pododseku v razpravo.

— Trgovska pogodba med Francijo in Italijo se ne obnovi. Iz Pariza poročajo, da francoska vlada ne namerava podaljšati trgovske pogodbe z Italijo, ki je bila sklenjena l. 1898 in potače 31. jan. 1922. Agencija Havas pravi, da odpoved trgovske pogodbe z Italijo ne pomeni ukinitja gospodarskih odnosov med Francijo in Italijo, ampak gre le za primerno ureditev pogodbe v razmerju s sedanjim gospodarskim položajem.

— Uvozna in izvozna trgovina s Švicco. Tvrdo ki se zanima, za uvoz blaga v in za izvoz blaga iz Švice, naj se obrne na informacije in za naslove švicarskih trgov, s katerimi žele stopiti v trgovsko zvezo, na švicarski konzulat v Zagrebu (Consulat de Suisse, Zagreb). Sedaj se švicarske trgovke zanimajo posebno za uvoz jaje, živil, mesa in drv. Švicarski konzulat v Zagrebu bo sporočil interesentom naslove prvostanih trgov v Švici, za katere bi se posamezni interesenti zanimali.

Društvene vesti.

— Kolo jugoslovenskih sester vabi k redni seji v soboto, 19. novembra ob 4. popoldne v društveni sobi (Šolski dvorovi 2/II.) vse članice, da se pomenuje glede najvažnejših navodil. Pridite polnoštevilno, ker le v skupnem delu je moč!

— Čevljarska zadruga za Ljubljano in okolice. Ljubljanska zadruga za Ljubljano in okolice, ki je izdelački novih obutev kakor tudi popravila procentualno povzela radi rovišanja plač pomočnikom, radi višjih cen blaga ter življenskih potrebščin. Nadalje se je seglasno sklenilo, da se imajo izdelki takol plačati, ker se mora blago takol ali naprej plačati ali pa po povzetju sprejemati.

— Strokovna organizacija dimnikarskih pomočnikov za Slovenijo v Ljubljani izroka svojo najtoplejšo zahvalo vsem cenj. darovateljem za njihove velikodušne denarne prispevke, katere je ta organizacija sprejela za svojo povzdigo in poslovanje. Organi-

zacija se še v nadalje najtopleje priporoča za blagoljubne denarne prispevke, za katere vam bode zelo hvaležna.

Sokolstvo.

— Sokol v Dobu gostuje v nedeljo, dne 20. novembra 1921 v Sokolskem domu v Domžalah s sledečim sporedom: 1. Deklamacija. 2. Mrak, drama v dveh dejanjih. Spisal Petar Petrovič. Začetek točno ob 16. pop.

Izpred sodišča.

— Politčne pravde v Mariboru. Pišelo nam: Pri kazenskem sodišču v Mariboru se bo v kratkem razpravljalo o celi vrsti političnih pravd. Za prihodnji teden je razpisana obravnava Pirc - dr. Ravnik. Tel bodo sledile pravde: dr. Leskovicar - dr. Irgolič (dogodki Mestne hranilnice), dr. Kimovec - dr. Matko, dr. Leonhard - dr. Černič in končno vzkljena razprava Pesek-Klemenčič, ki pride baje že koncem teza meseca ali začetkom decembra na vrsto.

— Porotne razprave v Mariboru. Za porotno zasedanje s pričetkom 12. decembra so dozdaj določene sledeče razprave: Peter Zorko, uboj, Filip Ravtar, požig; 13. decembra: Alojz Gomilšek, požig; 14. decembra: Kalman Šandor, umor; 15. decembra: Jakob Podgorelec, tatvina.

Darila.

— Darila za slepce. Zavodu za slepce so darovali: Računski uradniki delegacije finančnega ministrstva v Ljubljani 544 kron mesto venca na grob svojega nepozabnega tovariša g. rač. nadsvetnika Avgustina Zajca. — Gosp. Ivan Šušnik, župnik v Adlešicah, Črnomelj, 400 K. Na orožje vaje vpoklicani rezervisti l. četo dopol. baona 40. polka letumstva za tobač v znesku 268 kron. Fran Krmoj, invalid zavoda za slepce v Zemunu, 100 kron.

Polzuedbe.

Ivan Ivanušič, mizarški pomočnik iz ljubljanske okolice, bivši ujetnik v Pariznu in Srbiji, se naproša, da se v važni zadevi oglasi pri Boži Duriću, trgovcu v Pariznu.

Kdor bi kaj vedel o njem, blagovoli javiti njegov naslov proti odškodnini. Oglasi zavod, Ivo Sušnik, Maribor, Slovenska ul. 15.

Dragocenost vsake hiše je le karnarja Fellerja rjetno dišeči »Elsa fluid«, najboljši sredstvo za dro gnenje hrba, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje zob, zobnega mesa, ust, glave, itd. Močnejši in boljši kakor francoske žganje. 3 dvojne steklenice ali 1 specijalno steklenico skup z zamo tom in poštnino za 48 kron pošilja Eugen V. Feller, Stubica donja El setrg 238, Hrovaško.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik:

Ivan Podražaj.

Proda se več parcel

udobnih za zidanje vil ob Bohinjškem jezeru. Vprašati se pri F. Tritwein, Bohinjska Bistrica. 8273

Hiša

z velikim vrtom ali dvoriščem, kjer bi se dalo zidati, ali staviti prostor v Ljubljani se išče. Ponudbe na An. zav. Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 8275

Mast

za čevlje, terpentinsko kremo Mirja, Jurjevo, Kebrin, Dliber, voščeno, Cipulin lišilo, modrilno esenco, plavilo, St. dol št. 4. strojno olje in line sveče nudi po najnižjih cenah Osvald Dobeio, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9. 8258

Papirnaté vrečice

Družnisko in Blažnikovo pratiko, pisalni kancelijski, konceptni trgovski, gladilni in stekleni papir ter razne razglednice priporoča Osvald Dobeio, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9. 8259

Sprejme se samostojen

kleparski pomočnik

v trajno delo, in dva vajenca pri Franu Gradišarju, kleparskem mojstru, Rimska cesta 14. 8255

Insertirajte v

Slov. Narodu

Kupi se stara

venecijanka (žuga). Oglasiti se je pri Jaklu, Poljanška cesta 13. 8267

Zobotehnik

perfekten v delih na zlatu in kavčuk, išče službo. Nastop takol, ponudbe pod „Zobotehnik 8268“ na upravo Slov. Naroda. 8268

Dresiran, fin doberman

in velik pes-čuvar sta naprodaj v Kolinski tovarni v Ljubljani. 8261

Izurjena šivilja

hoči živati na dom. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 8262

SOBA

z električno lučjo in hrano se odda takol do 1. julija fini osebi. Ponudbe z navedbo poklica pod „Do počitnic 8259“ na upravo Slov. Naroda. 8259

Plačam

10 odst. obresti za celo leto tistemu, ki mi takol doloži 20.000 kron za 6 mesecev. Imam premoženja v vrednosti do 400.000 K, torej varnost za jamčena. Ponudbe pod „Posvetje 20.000—2600 na upravo Slov. Naroda. 8269

Večji lokal

za banko ali trgovino se odda. Ponudbe pod „Tricot 8271“ na upravo Slov. Naroda. 8271

Sprejme se gospod

na stanovanje eventualno z zajetkom. Istotako se prada črn plašč za 15 letno dekico. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda, 8270

Najboljše okrepčujoče

in dietetično sredstvo za odrasle in otroke je želatino vino lekarnarja G. Piccolija v Ljubljani. 8266

Kupim romane

„Ceni Jurij“ in „Žitva pokonana.“ Ponudbe z navedbo cene na Simon Volarič, Loka pri Zidanem mostu. 8248

Stanovanje s hrano

išče mirna gospodična takol ali s 1. decembrom k holjši družini. Pičča po dogovoru. Ponudbe pod „Mir 8221“ na upravo Slov. Naroda. 8221

Temnomoder ženski plašč

s kožuhovinastim ovratnikom, se zelo ceno prodaja. Vprašati: Breg 6, I. nadst. dnevno od 11. do 12. dopolne. 8254

Inštruktor

za nemščino, poglavitno za konverzациjo ob večernih urah, se išče. Ponudbe pod „Inštruktor 8265“ na upravo Slov. Naroda. 8265

Kupi se

dobro ohranjen šteditnik. Naslov pri upravnistvu Slov. Naroda. 826

Službe išče

28 letni tržaški Slovenec, večš nemščino, hrvaščino in italijansčino, kakor skladničnik ali sluga v kakšni pisarni, potvalni komisijonar, gre tudi na deželo. Ponudbe pod „Zvest 8269“ na upravo Slov. Naroda. 8269

Meblovano mesečno sobo

išče miren, zelo soliden gospod za takol ali pa po neje. Ponudbe pod „Zelo soliden 8263“ na upravo Slov. Naroda. 8263

Majhna hiša

8230 Če mogoče z vrtom, ali villa se kupi v Ljubljani ali na periferiji. Išče se tudi meblirana soba za dve osebi. Cena postranska stvar. Ponudbe pod „Hiša ali soba 8230“ na upravo Slov. Naroda.

Krojač - prirojalec

z večletno prakso išče primernega dela. Eventuelne ponudbe „Poštno ležerje Ljubljana pod št. 121“. 8212

Prodasta se

dve suknji dobro ohranjeni in druga oblačila. — Poizve se: Gospodarska o. 2, I. nadst. Levo, od 14. do 15. ure 8210

Kupi se

dobra levaka puška „Hamerles“ kal. 16, event. se tudi začenja z istotako s petelini. Ponudbe pod „Lavec 8206“ na upr. Slov. Naroda. 8206

Podčastnik

zmožen s ovenskega, nemškega in srbskega jezika v govoru in pisavi, išče mesto kot skladničnik, oskrbnik ali kaj sličnega. Cenjena ponudbe naj se vpošljejo pod „Slično 8241“ na upravnistvo Slov. Naroda. 8241

Tračnice

7 do 9 cm visoke, kot nove, se ceno prodaja. Istotako 10 prekusnih voz (Kippwagen), spona (klanje) in prazne cementne vreče. Vprašanja pod „Tračnice“ na an. zav. Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 8272

Spreten zastopnik

se sprejme. Ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ pod „Tvorica 1921, 8175“. 8175

Dve lončeni peči

po 2 1/2 m visoki proda Sever & Co., Ljubljana, Wolfova ul. 12. 8217

4 stavbne parcele

se prodajo. Polizve se v Dravljah pri Ljubljani pri zidarskem mojstru E. Černiču. 8222

Lokal

pripraven za vsako obrt, pisarno, trgovino ali gostilno, na prometni cesti v Ljubljani, se odda za takol ali poizve proti zamenjavi za stanovanje s tremi sobami in pritliklinami. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8050

Modni atelje.

Priporočam se slavnemu občinstvu za izdelovanje najmodnejših civilnih in sportnih oblek. Priznana dobra in točna postrežba, prvostano delo, solidne cene Ivan Kersnič, Resljeva cesta 1/1 desno. 7144

Ugodna prilika

za nakup žlice. Imam pol vagona žlice žgane št. 22 p jako nizki ceni za oddati. Imam tudi ca 2 vagona napol sladkega sena po ugodni ceni na prodaj.

Kupim

vsako množino lepega anhega bukovega oglja ter bukove in hrastove prage. Cenjena naročila in ponudbe je poslati na

Franjo Drobnič

trgovec, Laško.

Meblovano sobo

8181 s posebnim vhom v bližini pošče išče trgovca. Plača postranska stvar. Ponudbe pod „Soba 8181“ na upravo Slov. Naroda.

Dva vajenca

za kleparsko obrt se sprejmeta. Istotako se kupi ročni voziček na dveh kolesih. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8240

Mlad, zdrav, pošten fant

s srednjo izobrazbo, kateri ima veselje do lesne trgovine, se sprejme takol v službo. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8182

Motor

11-2 HP 300 volt kupi tvornica kver. Selenburgova ul. 3. 8178

Bukovo oglje in

bukova drva

tudi mešana kupim vsako množino. Ponudbe pod „Oglje“ na Aloma Company, anončna družba z o. z. Ljubljana, Kongresni trg 3. 8187

Proda se

več hotelske opreme, postelj, miz, stolov, kuhinjske in jedilne opre ve itd. Ogleda se pri Otton Doktorju v Boh. Bistrici

Zimskih moških kaputa, mlstera modernih
u više boja br. 44, 46, 48, 50 i 52

1 komad dinara: 300.

Na više znatno jeftinije šaljem poštom sa poštarinom po dinara:
310 komad. Kolonijalna radnja

Djordja Gavrilovića,

Beograd, Kralja Petra 62.

Telefon 143.

Narodna založba je prišla z izdajo prevodov Jules Verne. Jules Verneovi potovanja roman so mladini v veliko pomoč, odraslim v lahko zabavo in pouku.

I. zvezek obsega deli

„Moister Caharija“

in

„Drama v zraku“,

ki sta oba broširani 15 K, vezani K 20.

Dobiva se v Narodni knjižnici v Ljubljani, Prešernova ul. št. 7.

†

Danes ob 19. uri izdihnila je svojo dušo naša predraga mati, oziroma stara mati in tašča, gospa

Marijeta Goslar roj. Bratina

vдова po držav. gozdarju.

Pogreb nezobne pokojnice bo v četrtek dne 17. novembra ob 14. popoldne.

V Podzemlju, dne 15. novembra 1921.

Žalnoče rodbine Megušar, Horvat in Goslar.

†

Globoko potrli naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znanem prežalostno vest, da je naš srčnoljubljeni dobri sin in brat, gospod

Anton Bergant

strojevodja južne železnice

danes 16. t. m. ob 11. uri dop. vsled nesrečnega padca z vlaka po osemindnevem trpljenju v 35 letu svoje starosti se preselil k svoji ljubljani ženi v večnost.

Pogreb nepozabnega bo v petek 18. t. m. točno ob 4. popoldne iz deželne bolnice na pokopališču v Dravljah. Bodi mu ohranjen blag spomin.

Zgornja Šiška, dne 16. novembra 1921.

Žalnoča mati brat in sestra.

†

Naša nepozabna vzorna soproga, zlata mamica, hči, sestra, in svakinja, gospa

Klarči Tavčar roj. Kotnik

se je danes po kratki in mučni bolezni previdena s tolažili sv. vere v 30. letu svojega življenja preselila v boljše življenje.

Pogreb se bo vršil v petek, dne 18. t. m. ob 10. popoldne iz hiše žalosti v Št. Vidu pri Prevojah na domače pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v domači cerkvi in drugod.

Spavaj mirno!

Št. Vid pri Prevojah, dne 16. novembra 1921.

Tomo Tavčar, davčni upravitelj, soproga; — Vlado in Vitko, sinčka; — Ivana Kotnik, mati; — Rafaela Pogacar, roj. Kotnik, sestra. Vsi ostali sorodniki.

Tesarstvo!

Franc Martinec,

Tesarstvo!

mestni tesarski mojster izvršuje vsa tesarska in v to stroko spadajoča dela solidno in v najkrajšem času po dnevnih cenah. — Kupuje tudi cele gozdne parcele, okrogli les po najvišjih cenah.

Financijera - kompanjona

za 700.000 do 800.000 dinara traži radnja galanterijska u Beogradu. Javiti se na „Oglasni zavod“ Beograd ulica Milica Velikog br. 11/1.

Stroje za žage

Estor — Alttötting

dobavlja brzo po najnižjih tvorničkih cenah

„ALAT“ d. d. Zagreb, Gajeva ulica 59.

Lokomobile

Assmann & Stocker, Cannstatt

dobavlja brzo po najnižjih tvorničkih cenah

„ALAT“ d. d. Zagreb, Gajeva ulica 59.

Izšla je brošura

Slike z naše rivijere.

Spisal Ivan Podržaj.

Ponatis iz „Slovenskega Naroda“.

Cena 3 dinarje.

Ves dohodek je namenjen penzijskem fondu slovenskih novinarjev.

Dobiva se „Narodni knjižnici“.

Ježice

vseko možno kupuje Alojzij Papež, trgovec, Sladka gora, p. Smarje pri Jelšah. 8192

Zastopstva za Italijo

prevzame dobro verziran in agilen trgovski podjetnik s la referencami od velepodjetij, katera uvažajo v Italijo živivo, sveže in prekajeno meso, salame, žito in les. Ponudbe pod „Informativna pisarna 8099“ na upravništvo Slov. Naroda. 8099

„Diamant“

Pozor, pekariji! „Diamant“ tvornice Hauser & Sobotka, Dunaj-Stadlau v predvojni kakovosti se dobi zopet pri glavnem zastopstvu za Jugoslavijo **Edvard Dušanec**, Zagreb. Skladnice Strossmayerova ulica 10. 7269

Konjske odeje

in fine volnene odeje v največji izbiri po tovarniških cenah pri

M. Bauer, Zagreb

ilica 38.

Tekstilno blago na debelo. Odeje za zorce pošiljam brzovozno na ogled. 6616

Samo za preprodajalce.

Praška kavna firma

največje importno podjetje te stroke z direktnimi prekmorskimi zvezami in stavljenjem cen iz prve roke sprejme

okrožne zastopnike za grosiste

proti proviziji za ko'onično blago, spec. kavo in čaj. Samo pri engros izbornu uvezeni, odjem v masah dosegači kavni strokovniki s la referencami prihajajo v obzir. Cenjene ponudbe pod štifto: „P. N. 2702“ na **RUDOLF MOSSE**, Praga II., Váci. nám. palac Koruna. 8274

Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode in Okrajna bolniška blagajna za Slovenijo v Ljubljani

nameravata zgraditi v Ljubljani na stavbišču ob Miklošičevi cesti nasproti justične palače skupno uradno poslopje in razpisujeta za pridobitev načrtov

javen natečaj,

ki je omenjen na arhitekta, prebivajoče v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Udeležiti se morejo natečaja tudi inozemski arhitekti, morajo pa biti jugoslovanske narodnosti.

Osnutki, ki jih je v smislu razpisnega programa in pogojev izdelati v merilu 1:200, morajo biti izročeni do dne 15. januarja 1922 ob dvanajstih gradbenemu odseku v Ljubljani, Šolski drevored 2. I. nadstopje v zapečatenih ovojih z geslom.

V presojevalno komisijo so izvoljeni sledeči g. g.:

Ing. Anton Klinaar, gradbeni direktor kod predsednik, dr. Demeter Blawois, šefzdravnik okr. bolniške blagajne, ing. Jaroslav Foerster, namestnik ravnatelja tehniške srednje šole.

Ing. Ciril Koch, mestni gradbeni višji svetnik, Ivan Kocmur, ravnatelj okrajne bolniške blagajne, dr. ing. Alojzij Král, univerzitetni profesor, ing. Matko Prelovski, mestni višji gradbeni svetnik, dr. Anton Saquin, ravnatelj delavske zavarovalnice in ing. Viktor Šabornec, višji gradbeni svetnik, vsi stanujoči v Ljubljani.

Za osnutke, ki jih bo presojevalna komisija spoznala za najboljše, so določene tri nagrade in sicer I. nagrada v znesku 10.000 Din. II. nagrada v znesku 7.500 Din. III. nagrada v znesku 5.000 Din.

Za eventualni nakup nadaljnjih treh osnutkov, ki sicer ne bi bili odlikovani, pač pa od presojevalne komisije v nakup priporočeni, je določenih trikrat po 2.500 Din.

Za izgotovitev konkurenčnih načrtov potrebne pripomočke, razpisne pogoje in druge podatke dobijo interesi poštne prostje pri podpisnem gradbenem odseku.

V Ljubljani, dne 14. novembra 1921.

Gradbeni odsek

Delavske zavarovalnice zoper nezgode in Okrajne bolniške blagajne.

**Vizitke, kuverte in pisemski papir s firmo kakor vsako-
:: vrstne druge tiskovine ::
Izvršuje točno**

„Narodna tiskarna“.

Naročila sprejema tudi „Narodna knjižnica“.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo vporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo vporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 19.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.